

העולם הזה

השבועון המצויר
לאינפורמציה

מס. 704 / שנה 14 / 26.4.1951

המחיר
100
פרוטה

2/12

לפני כשנה נודע בפעם הראשונה בארץ, כי קיימת "רכבת מחתרת" מכוג חדש: רכבת המגניבה יהודים מישראל הורה לגרמניה. מרומא, מאוסטריה, ממין נתקבלו ידיעות מסתוריות על ארגון מסועף, המצייד את "הפליטים" בתעודות מזויפות, מארגן הברחות גבול בקנה-מידה גדול.

מרתם של הבורחים היתה ברורה למדי. יהודים אלה, שעסקו ברובם הגדול בעסקי טוק-שחור בגרמניה והתרגלו לחיי טפילים, באו לישראל בקוותם, כי יוכלו להמשיך כאן בחייהם הנוחים. בבואם לארץ התרכזו ברחוב לילינבלום, הוינו את השוק השחור ואת בורסת הדולרים המזויפות. בכל זאת מצאנו, כנראה, רבים כי האקלים הישראלי אינו מתאים לבריאותם. הם הסיקו את המסקנה: לחזור לגרמניה, לחיות כ"עקורים" על השבון

מפעלי צדקה אמריקאים, לא! לא לראשית-דבר! כה לארצות-הברית.

"יאללו הטפ" שים דגפילה ב" ישראלי", אמרו לעצמם. "פקחים כמונו יגיעו ל- אמריקה, יעסקו בעסקי מסחר שחורים במדינות ההולמים את ה" עם האמריקאי!"

לפני כמה חדר שים הטיל העו" מס הוה על שנים מספורי בחוקי לארץ לחקור את דרכם של יהודים אלה בגרמניה וניה ובארצות-הברית.

רפאל אפרת, כתב מיוחד של העולם הזה, שביקר למטרה זו בגרמניה, מצא אותם במיליטריזם, מרכז השוק השחור במינכן, את סיפורי "הפיהרר הלך, היהודים נשארו" הגישה המערכת. לקוראים לפני שבועות מעטים (העולם הזה 696).

קוראים רבים הגיבו על מאמר זה בהבעת התמרמרות — אופים הנאלח של טיפוסים אלה, השאלה, שהזרה ונשנתה במכתבים, היתה: מדוע הביאו אנשים אלה בכלל לישראל? מדוע ביובו עליהם כפף ציבורי? מדוע אין בחירה כלשהי ביחס למועמדים לעליה?

בעומק לבם לא הבינו קוראים רבים, בכל זאת, כיצד מסוגל יהודי לחזור לגרמניה על שאלה פסיכולוגיות זו עונה, עתה, הדו"ח השני של סופרו — סיפורו של מונטי גייקובס, סופר העולם הזה באמריקה, על קבלת פניהם של פליטים מסכנים אלה בארצות-הברית.

על פיו מתברר, כי מוסדות צדקה יהודיים, שאינם כצטיינים תמיד בתרומותיהם למגבית הישראלית, מפנים יצורים אלה ביד רחבה, מכינים להם חיי גן-עדן, שהנם בגור חלום לדיירי מנתות העולם בארץ.

מסכם מונטי גייקובס את סיפורו: "הדרך היחידה למנוע בעד יהודים אמריקאיים טובים לחול מפניו בלתי-מוסרי זה, הוא להסביר להם שאחרת יהגרו כל רחוב לילינבלום לאמריקה... ואולי גם לא יהיה אסון בזה".

2/12

מכתבים

ח.נ.מ. על דעותיהם של ח.נ.מ. (העולם הזה 701) יש להעיר, שהונת ביקורת היא בעיה חשובה. סובי-הסוציאליזם והרוסאים שבארצות-הברית והלבנון בבעיה זו. הנטיה עתה היא כיבוש הונות בכל צורותיה. ראשית, מבחינה רפואית, בתי הוונות היום מקור להפצת מחלות המין. הפקוח הרפואי, מבחינה טכנית, הוא קשה מאד, (אשה יכולה להרביץ במחלות מין עוד לפני שיתגלו אצלה סימנים כל שהם של המחלה).

במשך הזמן תוצר שכזה רחבה של נשים, שהן לווונות בפקוח, ולדור מספר רב של פרוצות נסתרות, בעיקר מבין אלה, שעובדו בתי הבושת בכלל מחלה, והן התוהוה מפצות מסוכנות של המחלות.

מבחינה חינוכית: הוברר שצעירים שמנעם הראשון עם נשים היה כביש בלשתי, רוכשים נישת ומתלבט והבורר לחפש את פתרונן ברכנות, או בצורה נאותה אחרת, ואני מזהרה הודעה מלאה אתה. שמא תזהה את עצמה.

ד"ר מ. זיידמן, תל אביב

ראיתי את מכתבה של הקוראת החותמת תחת השם "אחת מהור" כי היא כותבת, ש"על הנער הממלכט והבורר לחפש את פתרונן ברכנות, או בצורה נאותה אחרת, ואני מזהרה הודעה מלאה אתה. שמא תזהה את עצמה.

הכתובת: ת"א לילנבלום 12, טל. 66785 / העורך האחראי: אורי אבנרי / המו"לים: שלום כהן וא. גורדון / דפוס: "ישראל בע"מ" ת"א, ע"י גשר ריינג' / הפצה פלס בע"מ.

מזל לתכנית הלימודים

מדוע אין עורבים? י"ע על תכנית הלימודים ביי ילדי בתי הספר העמם? אל תחשבו שירושלים מנינה כל-כך על מוריה! אנו חושבות כי את רותי הולמים ייתר מכוסים לצריח עב הולצה, כי החמסין עלה כבר על כפאו, נם להתרחץ בים עם כנר ים לא יזיק קבוצת צבריות, וירושלים

כרי ושרי

כמי שהיה הקיץ בהדר, ובכיתו של ניהור, אני מרשה לעצמי לתקן מספר אי דיוקים במאמרם על ניהור (העולם הזה 702).

אם כי התאר פגרים תורנם נכון בתור "הכב", ובאמת יש קשר כל שהוא בינו לבין משטר הכיתות שהתבטל, אין קיים הקשר בחוק, ולא בוטל התאר על ידי חוק: אלא שניהרו עצמו, בראותו להפיל מחיצות, ויתר על תאר כבוד זה, שיש בו נם משום מישן ה"הכ" הכפדרי ונם מן הד"ר האירופאי.

המלה האחרת, שכראש שמם של אישים הודים, המורפסת בעיתונות, פרושה לא אדון, כי אם "מר". ואין לכתבה ולבטאה באות סכר (כתיב זה נובע רק מתחזיק בלתי נכון של הכתיב האנגלי), כי אם יש לכתוב ולקרא, "שרי".

יוסף א. רוזן, ירושלים

המסנג, שלא היה בהדר, חודה. הוא טיב מזמן, שגם הוא צריך לבקר שם.

תורת האומה

כבר עברו שלוש שנים מרות מאי נפול בננו, אפיוס הרש ז"ל, ולא מצאנו ניהומים, לשיטה מזה, נם לא מצבה ומכרת, אף בכנסת אין מדברים עוד על הכנים, שהקריבו את חייהם הצעירי רים והרכים על מוכח העם והמדינה. אף לא נמצא מישור, שניש עור שאלותא בענין זה. הרי ישנו בעיות חשובות: נעלים, הלכשה, תלויים, בשר... ואילו בשר הנכבדים הללו לחלוטין, הם כרכו מהאדונים הנכבדים הללו לחלוטין, הם כרכו מעליהם כל אחרות לאותם הקרבנות והדורים, שבוכותם הם נמצאים שם. הם שבחו להליתין את הקרבנות, ושכחו את ההורים האומללים, שנשארו עוד בחיים, יש נם "ד-לכנים" (מוטב ולא היתה), ומדוע לא יור לאבות הנפולים?

הילדים האלה חשו להחר את המולדת, ומת עוררת השאלה: ההיו כלכם הכוח וההלח להלחם על מטה קדושה זו, אילו היו יודעים בראש, שזכרם ימוש מליבה של האומה בזמן כה קצר? אף מצבת זכרון אינה קיימת לשמם וזכרם. אותה מוכרת, שהקריבו בשירות רוסטילר, פנת נחלת בנימין, איננה זוכר הצעירים, שקיפחו את יריהם בעורם באיבם, למען איראל גדול וקדוש, למען ציון וירושלים. כנראה, שראשי תל אביב הקרוב למען האומה יותר מאותם אלפי הכחורים הצעירים, שבדמם נתנו לנו את המדינה העברית.

מקד ובקומה הירש, תל אביב

האמריקאים צוחקים

האם האדם העומד על נג מנדר השחקים, ומנסה לקחת את חבילת הדולרים מסמל את ישראל? דן גריננהט, תל אביב

מה דעתך?

המדינה והקרייזרים

הייתי מציע לצלמכם להכוש משקפים, בליון מס' 702 הראיתם בתמונה את בית המשפט, ועל ידו חונה מכונת ראש הממשלה, מס' מכונת ראש הממשלה הוא יום—1000, ולא ת—4886 כפי שנראה בתמונה.

חיים קרויזמן, תל אביב

לא הצלח זקוק למשקפים, אלא הקורא קרויזמן להסברה על משק המדינה. חייב אדם להיות תמים, כדי להאמין שרק מכונת אדת נמצאת ברשות ראש ממשלת ישראל.

נוער מחפש את המחר

על הדור ש, מסביב למדורה" אבד הכלה, איתרע מזל ונחשו בלגלי המפלגות השונות, הנלחמות העולה החדש, שלמענו רותח כל חלקת שדה טובה בכמה ליטות דם — יוצח דור זה והשפיע עליו השפעה מכרעת. אותו עולה, במקום להושיט יד לעזרה ושלום לפלה ולסטרונס הערבי שמעבר לניל, נותן ומשקיע ראשו ורובו בקומנוזים או קפיטליזם, נם נורר אחריו את כל ה"גמעה" הפמרו, באופן ששתי כמובן, לבעית הנער: גנועה גדולה, מקיפה, שתוכל לקלוט את כל הנער הישראלי, לחנכו ברוח לאומית בלתי מפלגתית.

י. כהן, חיפה

הפלא השט

במדור במדינה (העולם הזה 696) כתבתם שהאניה "א. ק. אינדפנדנס" מסוגלת לנוע במהירות מפתיעה של 22 קשר (24.8 ק"מ) לשעה. זהו באמת פלא. ולפי החשבון שלי 22 קשר זוהי מהירות של 40 ק"מ פלום 766 מטר. אם אתם לא יודעים משהו, מוטב שלא תכתבו אותו במקום להלכין פני עצמכם ברבים.

דד כהן, חיפה

נכתב דוקה שהפנים הסמיקו.

קוריא: מבצע רצח

במאמרם (העולם הזה 702) כתבתם על הפקודה, שניתנה לצבא או"ם לקטול בקומנוזים בכל כוחם: מדוע לא הבאתם נם את הסיבה לכך?

א. 7, הבו לקומנוזים

אין, בעולם תרבותי, שום הצדקה לפקודה לחייל פשוט, שתוכל להתפרש כהוונתה לרצח, בדם קר, של חיילים ושבויים.

ה ש ע ר

ראיתי במו עיני

מוכה תחת מוכה

יצאנו 6 אנשים במונית מחיפה לתל-אביב. כשהעני ליד מחנה שערי העליה, ראינו אדם זקן — עולה חדש — מורס את ידו לעצור את המונית. הנהג עצר, אך טירב להשיבו, כי במונית היו כבר נשישה נוסעים, ואסור להטיט יותר משישה. לבקשת הנוסעים, הפכים הנהג לבסוף, ליד חדרה עצי אותנו שוטי תנו' עה, הביט לתוך המונית, הוציא מכי' 10 פנקס אדום, עם כתם שחור במרכז המעטפה, והחל רושם את שם הנהג ומזפר המונית: עבירה על החוק — העתה מספר גדול של נוסעים. דממה השתררה בתוך ה' מונית, והנהג הביט על הזקן, כאדם געו ברעב, הרואה לפניו תרנגולת צלילה.

כשהגענו לתל-אביב, ניגש הזקן לנהג, "תודה רבה, חזר נהג, אמר ובחידוד רחב הושיט לו פנקס אדום עם כתם שחור במרכז המעטפה. הקורא יצחק כהן, הקריה, ת"א, זוכה בפרס של 1 ל"י (וחיור רחב)

מחזמה קרה

במאמרם, "קוריא: מבצע רצח" (העולם הזה 702) פרסמתם, כי הצפון קוריאנים נחלצו מן הכיתור במחיר הפקדת כל השטח מדרום לקו הרוחב ה-38.

סבור הייתי שנלחמים בקוריא. או שמא החליטו היריבים לעצור לדירה הישנה.

ישראל שפירא, כפר סלמה

נראה שהאקלים הקוריא אינו נוח למדיה העולם הזה, שהעביר את המלחמה לאיזור הקוטב הצפוני.

סטרונטים באמריקה

מבין הסטרונטים הישראליים הולמים כאן, אין אפילו חצי אחוז, המתכוון להשאר באמריקה, ולא לחזור, אפילו אילו היתה לו הזדמנות להסתדר כאן. אין לנו תעמולה יותר טובה מאשר אנשים אלה, לעומת זאת, מביישים את המדינה ערב רב של שליחים מכל המינים ואלה, שאינם מתעניינים בחבית, וחוששים כל רגע שעלולים הם להקרא חורה, הם הפקידים — מן התכרות למיניהן עד הקונסולות.

אני בא בקשרים עם סטרונטים ירים רבים וביניהם אחוז הלא מתעניינים הוא באמת עצום. אלה העושים מאמץ עליון ליצג את מדינתם בצורה נאה, הם שכנינו בני מדינות ערב למיניהן, שמואל קראוס, נייירוק

יר לפה

זה באמת חוצפה מצדכם, חשבנו שהבחירה מהשער עם היר על הפה (העולם הזה 698) יש לה ענינים נפלאות ואף מתוך ולא יותר, אבל כשהלכנו היום באלנבי, ראינו אותה, והיא משם עצמה והורגת. מדוע אתם מנסים מהקוראים את התענוג לראות אותה מבך רגל ועד ראש?

אלכס וודד ווקוביסקי, איתן גור, תל אביב

הנה:

מה נהדר יותר לסיל בגליל, בנגב, באילת או במצדה, כשהגיל הוא 17, השער חום, העינים ירוקות, ויש הרבה חברים?

כך חשבה גם חוה, בתו של חבר כנסת, תלמידת הכתה השביעית (ספרותית) של ב"ט תיכון גאולה בתל-אביב. לכן היתה בין הראשונים, שהתלהבי לשביתת התלמידים, כשהנהלה סרבה להרשות את יציאת הכתה למסע מצדה (ראה רפורטג'ה "למה הם לומדים?", עמודים 13—15).

מלבד מסעות מענינים למצדה ולימודים פחות מענינים בבית-הספר, מתענינת חוה בקולנוע. בלבד חלום חשאי, כבלבן של כמה מאות בנות אחרות: להיות שחקנית קולנוע. לכן לא התנגדה להצטלם על רקע הפלקטים הצבעוניים של אוה גארונד ואסתר ויליאמס. אולם אחרי שהיית שעה לפני המצלמה והאורות המסנוורים, לא היה ברור אם חוה עדיין חושבת, כי חיי השחקנים חרודים כל כך, ביחוד כשהם נאלצים לעמוד לפני המצלמה ומגורות מסנוורות שופעות-חום, לא שעה אחת, כי אם חודשים רצופים.

סוריה

אדיב משתדל

כאשר הגיע הקולונל אדיב אל-שישקלי לקהיר לא חפץ לענות על שאלות העיתונאים, שרצו לדעת כמה זמן עתידים סגן הרמטכ"ל הסורי ושני הקצינים המלווים אותו, להשאר במצרים. "זה תלוי", הוא אמר, "בתוצאות השיחות שיהיו לי עם הממשלה המצרית". למראית עין בא לברוק את הציד האבריקאי והאנגלי, שסוריה קנתה מעודפי המלחמה שנשארו במצרים.

כקצין הצבא הסורי, שפלישתו לארץ-יש-ראל במאי 1948 היתה הפתעה (לא רצה איש להאמין בה, עד אשר נראה טורי צבא ארוך כים מתקרבים לגבול), ידע מה ערכן של הרזות הסולידריות של ממשלות ערב השונות. הוא לא הסתפק בהבטחתו של המלך עבדא-לה, שהלגון יתקין את היהודים, אם אלה ימשיכו במעשי תוקפנותם נגד הצבא הסורי.

מצרים

עוד שעוריה

במשך כמה ימים היה משפט המעילה בענין קניית נשק לצבא המצרי במרכז-ה-דשות. הנסיך עבאס חלים האשים את מוחמד אבו אל-פתח, אחד מראשי מפלגת אל-ו-פ-ד, בלקיחת שוחד מבית חרושת של נשק שויצי (הרלקין). בית המשפט ערך שלוש ישיבות, החליט לדחות את כל הענין לתאריך מאוחר יותר, כדי לאפשר לפרקליט המדינה לברר את כל הענין עם המנהל השויצי. בינתיים ממשיך הנסיך בפעילותו החברתית הרגילה, מופיע במקומות צבוריים, נושא נאומים — כאילו לא קרה מאום. וכאילו כדי שלא ישכח הקהל את כל הענין של הנשק המקוקל, מפרסמת העיתונות, מדי פעם ידיעות סנסציוניות על הברחות, מעין לות, מסחר בנשק. השבוע הופיע השבועון אל-איתון האופוזיציוני עם סיפור חדש

הנסיך עבאס חלים וחבריו לאשמה

מעילות הן דבר של מה בכך

גם הכרת קהיר, כי כל מדינות ערב עומדות לעזרת סוריה, לא הגיחה את דעתה. הוא נסע לקהיר, כדי לקבל הבטחות מפורשות יותר ולראות, אם יש מקום לעיבוד תוכנית ממשית כלשהי בדבר פעולה צבאית משותפת. אבל קהיר היתה עסוקה בבעיותיה שלה: בשיחות עם האנגלים על פינוי מצרים ואי-חוד עמק הנילוס לא נראה שום סימן של התקדמות. המצרים התעקשו, סרבו על וי-תורים כל שהם; האנגלים אינם מוכנים לעזוב מיד את עמדתם החזקה במצרים. "וזהי תחילה בולה אנגלית שפלה", רגזו חוגים רבים בקהיר. "כדי להסיח את דעתנו ממצבנו אנו, הם הסיתו את ישראל למעשי אלימות על הגבול הסורי, אבל זה לא יעזור להם, אנו נשיג את דרישותינו".

היום או מחר? הסורים התשדלו לשכנע את אנשי הצבא והמדינאים המצריים, כי כאן צפויה סכנה לא רק לסוריה, אלא, בסופו של דבר, גם למצרים עצמה. רבבות עולים מגיעים מדי חודש לישראל, ומאות אלפים עוד מצפים לתורם להגר. הארץ נחנקת מחוסר מקום וכלי כל ספק תחפש פתרון לבעיותיה בכיבוש שטחים ערביים נוספים. הפעם היררוץ הוא ייבוש ביצות החולה ויישובן; בחר זה עלול להיות השקאת מדבר סיני ויישובו. הסיכוב השני, טענו הסורים, הוא בלתי-נמנע; הוא כבר קרוב ביותר, וככל שימחרו הערבים ויעמדו נגד התקפנות היהודית, יהיו בידם סיכויים רבים יותר לנצח. אך המצרים, ועמם יתר ארצות ערב, היססו.

הבעיה הועסקה לפני מוסד בינלאומי — עליו להתחלט. לפי כל הסימנים נוטה ועדת הבטחון של או"ם לגנות את פעולת ישראל, לא תפעל לשם יישוב הענין, אפשר יהיה לפנות לישיבת המליאה של או"ם. ואם גם אז לא יצליחו לרסן את היהודים, תפעיל הליגה הערבית את נשקה הכבד — איום על המערב להצטרף למחנה הסובייטי. ורק אם זה לא יעזור יפעילו את צבאם.

הם הסבירו לסורים, כי אינם פוחדים מפני היהודים, אינם מרתעים מפני סיכוב שני. הם עדיין אינם מוכנים למלחמה. והחליטו כי רצוי לפתור קודם את בעיותיהם הפנימיות. את החשבונות הפנימיים של המרחב יחסלי, אחרי אשר יסלקו השליטים הזרים.

בינתיים ימשיך להחליט על מעמדו את עצמם כשומרי זכויות הערבים, האליטו יתר ארצות ערב, איש לא יפריע להם.

הוא פנה למערכת אחד העתונים בקהיר, בבקשה לחבר למענו עלילה מלאה הרפתקאות, שתהלוך את המאורע. לא יתכן, כי סופר אחד — ויהיה זה הגאון הגדול שבגיאונים — יוכל למלא את התפקיד לבדו. העיתונאים המוכשרים הצליחו כבר בפגיו שחם הראשונה עם המפיק לקבוע את קויה הכלליים של עלילה מרתקת ביותר: טרזון היה בחור עירוני שהתאהב בבת השכנים. כדי להגיע אל אהובתו, היה עליו לטפס על הקיר הגבוה שמסביב לביתה, כי אביה לא ראה בעין יפה את ההתקשרות ביניהם. **רכבת לגן החיות.** בערב אחד הופתע טרזון על ידי האב, ברגע שעמד לקפוץ מראש הקיר אל החצר. האב המרגז ריה בו, אך החטיא. טרזון קפץ על האב ובמכה אחת הדחיק אותו, אחר כך אל תור אהובתו, לקחה בזרועותיו השרירותיות, ויחד עמה הסתלק מעל הקיר הגבוה. אולם בחדו לרחוב, עם משאו היקר, עברה מכונית פקחי המוסר, שהחלה לרדוף אחריו. הוא הצליח לקפוץ לתוך מכונית מפוארת, שעברה על פני הכביש באותו רגע.

כעבור מספר דקות רדפה מרתקת ברחובות קהיר, קפץ טרזון — עם הבחורה בחיקו — מן המכונית אל חשמלית, בשעת נסיעה. בהיגיע החשמלית לתחנתה הסופית, הבחין טרזון באנשי משטרה רבים, שחיוכו, כנראה, ללכודו. הוא עלה על רכבת, ברגע שזו עמדה להפיל לג' לורכה, לפני שהמשטרה הבחינה בו. כדי להמנע ממצב דומה לזה שקרה בתחנת החשמלית, קפץ מן הרכבת ברגע שעברה מעל גשר, בקרבת גן החיות.

טרזון ובחירת לבו שילמו דמי כניסה לגן החיות, וברגע שאיש לא שם אליהם לב, נכנסו לאי הגדול, שבו מוחזקים הקופים. וכאן, כנראה, מתעוררת בין הקופים סימפטיה, שש-רשיה בימי קדם. הם עוזרים לו למצוא ביניהם מחבוא. השלום שרר עד אשר, ביום אחד, נתגלתה מיומה לרצות את טרזון. מלך הקופים התאהב בבחורה וחפץ לסלק את בן-זוגה, שליבה נתון לו. טרזון נאבק קשות — בעזרת אוהדיו מבין הקופים — עם ראש השבט ובני בריתו ומצליח להסתלק, עם הבחורה, בטפסו לראש העצים.

זוג אמנותי. אלא שהחיים בין ענפי העצים אינם לטעמו של טרזון המצרי וזונתה, כי קשה היה למצוא שם אוכל. בלילה אחד נכנסו לכולוב הדובים והרגו את הדוב והדובה; הם החביאו את הגויות ולבשו את העורות. מאותו יום הפך כולוב הדובים שבגן החיות

מר בקול גברי עמוק, הנוכחים, שלא ידעו מה לעשות נוכח התנהגות כה מוזרה, הסתלקו מן המקום. כאשר מצאה המארחת את העוז לחזור לבית, תה, עמדה מוכת תמהון בפתח החדר — על הרצפה היו מונחות שתי פרוות דובים. מחדר השנייה הסמוך הגיע אליה רשרוש קל; היא נכנסה לשם ומצאה את ה"דובה" לובשת אחת משמלותיה ומתיפה מול הראי. לידה עמד טרזון ערום ומטלית עור למתניו. הוא ניגש אליה, סיפר כל המעשה וביקש ממנה סליחה על בזובו כסף רב לשוא. האמריקאית, הרגילה בשיטת האפריאנד בסרטי מולדתה, לא זו בלבד שסלחה להם, אלא גם שיכנעה את אבי הבחורה שיסלח לזוג המאוסר. וכך, בסרטו הראשון בקהיר, התחתן טרזון עם בחורה נחמדה.

איראן

"הפירטים הבריטיים"

השבוע עברו ההתקפות על "הפיראטים הבריטיים באיראן" מעיר הנפט אבדאן לט"ה הראי הבירה. בהתחלת השבוע יצאו למעלה מ-10 אלפים מפגינים, מאוהדי פדאיאן איסלאם, לרחובות העיר, ובגשם שוטף צעקו את סיסמאותיהם. נואמים במסגד משהר סולטנה, שבו נרצח עלי רומארא, האשימו את חוסין עלא, ראש הממשלה, בבגידה בעמו. "עליו לשנות את מדיניותו או למות", הם אימו. למחרת עברה היומה לשותפים מן הקצה השני. 4000 סטודנטים קומוניסטיים יצאו בתהלוכה, שארכה ארבעה ק"מ, להפגין לפני בנין הפרלמנט בטהראן. הם נשאו את תמונתו תיהם של 12 פועלי הזיקוק, שנהרגו באב"דאן במהומות ה-12 לאפריל ודרשו, מלבד "מוות לאימפריאליסטים האנגלו-אמריקאים", שהממשלה תבטיח חופש לכל המפלגות הפוליטיות — בעיקר, כמובן, חופש למפלגת טודה הבלתי-חוקית.

אחרי שהשיעור את תביעותיהם, פנו המפגינים חזרה לבניני האוניברסיטה. בדרכם באה לקראתם תהלוכת שניה של סטודנטים מאותה האוניברסיטה. היו אלה סטודנטים אנטי-קומוניסטיים, מתומכיו הגלגבים של עלי רומארא, וממתנגדי תוכנית הלאומית הנפט. רובם היה מוזין באלות, ופה ושם נוצצו אק"דחים ופגיונות. בצווחות, בקריאות ב"ז ועי"דוד וסיסמאות מכל הסוגים, התנפלו שני זרמי הסטודנטים זה על זה. המשטרה התערבה ופזורה את המתקוטטים, אך לא לפני

טרזון המצרי ובת זוגו

בעזרת מורה לאקרובטיקה

שנפגעו 12 איש באבדאן הבטיחה חברת הנפט האנגלית לשלם הענקת מיוחדת לפועלים שיחזרו לעבודתם. היא טענה, כי רק מחמת לחץ המשרד, שאימו על הפועלים לבלי ישובו לעבודתם, נשארו הפועלים בבתיהם. המשטרה אסרה קרוב ל-200 אנשי משמרות והודיעה, כי מספר רב מביניהם היו קומוניסטים מודים, ונשאו כרטיס-יחבר של מפלגת טודה. למחרת בבוקר החלה תנועת החזרה לעבודה: בלתי הויקוק ומספרם עלה בכל יום.

"הם כבר השלימו עם המצב", העיר פקיד גבוה של חברת הנפט. "תביעות לאומיות הן יפות מאוד, אבל בלי עבודה אין אנשים אלה יכולים להתקיים. הם כנראה החליטו לחזור לעבודתם והשאירו את ההכרזות וההפגנות הפוליטיות לאלה שגרמו לכל העסק בטהרן".

פופולרי ביותר. הקהל נהר לשם לחזות בשני הדובים, שהבינו כל מילה שאמר השומר; רקדו, קפצו והתגלגלו להנאת הצופים. אלה הראו את מידת שביעת רצונם בכמויות עצומות של מתקנים, פירות וכריכים, שניתנו במתנה לדובים, ובקשישים לשומר המאוסר.

מיליונרית אמריקאית, שביקרה בגן החיות, תרשמה עד עמקי נפשה מווג הדובים. היא פנתה למנהל גן החיות והצליחה — תמורת סכום כסף עצום — לקנות אותם, להעבירם למקום מיוחד, שהכניה עכורים בגן ביתה. לכבוד המאורע ערכה נשף ריקודים גדול, שאליה הזמינה את כל נכבדי העיר. במשך הלילה הפתיעה את אורחיה, בהכניסה לתוך אולם הריקודים את שני הדובים. אולם ההפתעה הגדולה של אותו ערב לא היתה בתכנית: הדובה התקרבה לפסנתר והחלה בנגנת. הדב, שלא להשאיר מקופת, החל מיד

חלומה הגדול של ניאוי מוסטפא. מאז ומתמיד היה להפיק סרט מצרי על טרזון. אבל תמיד עמדו, בינו ובין הגשמת חלומה, שני מכשולים רציניים: למוצא שחקן, המסוגל גם לקפוץ ולטפס כראוי, ויער שיתאים לרקע העלילתה.

על המכשול הראשון התגבר המפיק, כאשר מצא שחקן, שהיה מוכן לקבל את התפקיד על עצמו, אם ינתן לו מורה אקרובטיקה, שילמדו במשך כמה שבועות. על המכשול השני התגבר בעזרת הטכניקה: אם אין במצרים גיבול הוא יבא אותו בחצר האו"ל-פן. חסרה רק העלילה, כי הוא לא חפץ להשתמש בעלילות המיושנות של אדגר רייס-ברור, און, אביו הרוחני של טרזון. אם כבר מיצרים טרזון מקומי, חייבת גם העלילה להיות מקומית.

(*) שני משמאל

ארצות הברית

קץ המסע

לפני שבועות חזר שליחנו, רפאל אפרת, מסיור בגרמניה. ומאמרו על היהודים, המהכים במינכן לתורם להגר לארצות הברית, פורסם בגיליון 697. מונטי גייקובס, סופר העולם הזה בארצות הברית, עקב אחרי אותם היהודים בעבר השני של האוקיינוס. הוא מתאר את קץ מסעם — כיצד משתקעת משפחת עולים יהודים בצ'יקגו.

במשרד שירות המשפחה והעדה היהודי בצ'יקגו ישב יהודי פולני, מנהל חשבונות, פליט מחנות העקורים בגרמניה. האיש, שנראה כבן 40, הצליח בדרך פלא להמלט עם אשתו ושני ילדיו, אחרי שהתחמק מפני המוות במשך 10 שנים.

מספרי הסטטיסטיקה האחרונים מראים, כי אמריקה קבלה 115,000 מהגרים יהודיים מאז 1949. משפחת מנהל החשבונות (אקראי לה כהן במאמר) הפליגה מאירופה לניו-יורק, בה מקבל את פניה השרות המאוחד, לאמריקאים חדשים, שחפס בין העדות היהודיות אחת, שתסכים ללאוג לפליטים.

"אתם, לשיינגו... הנה כרטיסי הרכבת, מספר דולרים לגסיעה. יפגושכם בבואכם", אומר פקיד השרות המאוחד למשפחת כהן. ברדתם בתחנת שינגו, מרכבת האכספרס המפוארת, באה לקראתם, עם איחולים מאת הארגון היהודי, עובדת סוציאלית שהעלתה אותם על מונייה, שלחתם לחדרים שמורים בבית מלון. אמנם בית המלון אינו שייך לארגון, אבל עתה, לוא רצה, יכול היה כבר להגיש תביעת בעלות, מפני שבמשך 5 השנים האחרונות החזיק, בקביעות, 26 חדרים מיועדים לבאים כמשפחת כהן.

"המקום דומה למחנה מעבר", אומרת גברת פיי קטצן, מפקחת מטעם שירות המשפחה והעדה, "אנו מעניקים לכל משפחה מקום שדיו לשינה, בישול, וכמובן, מספקים כלי בישול, כדי שיוכלו להכין בעצמם את מזונם". משפחת מהגרים חדשה מבלה בממוצע 6 שבועות בבית מלון המעבר, עד אשר היא מוצאת שיכון קבוע פרטי.

הארגון היהודי משלם בעבור החדרים במלון. ב־1950 הקדיש הארגון לעזרת הפליטים בעיר 280,000 ל"י, שהן שישיית מתקציבו הכללי של 1,500,000 ל"י. לפני 50 שנה, כשנסד הארגון, היו כל מוסדות הצוקה היהודיים בעיר מאוחדים. הארגון סיפק דיוור ליתומים, זקנים, הדרכה למשפחות, עבודה לזקקים, הדרכה מקצועית. שני בתי החולים, שהקים הארגון, מיכאל ריה, הריסינג, הם חדישים ביותר. כשגשג הארגון להקמת בתי מושב זקנים, חישב דרכו בזהירות מראש. הוא הקים שני בתי מושב — אחד לדתיים. שני לזקנים וזקנות חפשיים בדעותיהם.

"אין אנו מעניקים רק עזרה כספית, שרותינו ניתנים לכל הקהלה. בתי החולים, הבתים, המרכזים, פתוחים לכל", אומר אירווינג בילואו, קצין העתונות ויחסי צבור. "כשבאה אלינו משפחה נזקקת, עושים אנו כל שביכולתנו, כדי לעודדה, להעמידה על רגליה, כך שאפילו יהיה למחוק אותה מרשימות הנזקקים שלנו במהירות רבה ככל האפשר".

"מאות נזקקים, שקיבלו מאתנו עזרה, הם כעת תורמים קבוצים. אחד מהם, ג'ורג' פיינברג, הוא חבר ההנהלה של הארגון, שתרם לאחרונה 17,500 ל"י להקמת מרכז לטיפול בילדים. אמי האלמנה של פיינברג נאלצה להתמך ע"י הארגון עד שילדיה התבגרו".

מחברת סיוע גדול שרות המשפחה היהודית והיה לארגון המשרת, במשך שנה, יותר מ־5,500 משפחות, בערך 17,000 מתוך 325,000 יהודי העיר צ'יקגו. בזמן האחרון הקיף השרות לא את פליטי מחנות העקורים בגרמניה בלבד, אלא אף את המהגרים הבאים לצ'יקגו משאנחאי (מעטים בדרך לישראל), ארצות שונות באירופה, וכו' — מאמריקה הדרומית. משפחת כהן נמנית על הקבוצה שהגיעה לאחרונה.

אך סודרה המשפחה במלון, היומנה לשרות המשפחה. מר כהן בא לבדו, הסביר שאשתו נשארה עם הבן (14) והבת (10), החוששים עדיין להשאר לבדם בעיר שעדיין ורה להם.

מר כהן ישב רק רגע קל, התפרץ. התוכלו לעזור לי בהשגת משרה? אני מוכשר לעבוד... הגני מנהל חשבונות... בעל נסיון... אני יודע לעבוד... התעזרו לי? "

מהגרים עשירים. עובדת סוציאלית הרגיעתו בהבטחות, הצביעה על בעיות אחרות: המלון הוא משכן זמני בלבד — על משפחת כהן למצוא דיוור אחר בזמן קצר ככל האפשר: דירות המעבר צריכות להיות פנויות לקליטת מהגרים חדשים. קיימת שאלת בריאות המשפחה — הוקקים הם לבדיקה כללית? כמו כן יש לדאוג ללמודי הילדים, שעוריי אנגלית להורים, בגדים ועוד. "אתם זקוקים בודאי לכסף", העירה העובדת הסוציאלית. גם ההוצאות הפעוטות הקטנות של יום יום מצטרפות לסכומים גדולים למדי. בארץ חדשה נולדים צרכים בלתי צפויים, שבלעדי התמיכה של הארגון היו גורמים אי נעימויות.

מעטים מבין המהגרים באים, כשבידם חפציהם. במקרה אחד הוזר הארגון מאירופה: שברשות משפחה אחת יש יותר מ־350 ל"י בדולרים. "כשפסלנו אותם", אמר פקיד, "הבחינו נמרצות, טענו, שמישהו באירופה מנסה להרע להם".

העובדת הסוציאלית עיינה בפנקס התקציב, רשמה על גיליון ניר את הקיצבה שמשפחת כהן (אב, אם, בן, בת) זכאית לה, עד אשר תוכל לפרנס את עצמה:

מוזן	—	35.75 ל"י
חינוך	—	1.68 "
ארגון תרופות	—	.40 "
גז וחשמל	—	1.71 "
כלי בית	—	1.54 "
הוצאות אישיות	—	2.12 "
שעשועים ובילוי	—	1.96 "

בס"ה 45.56 ל"י *

סעיף חינוך כולל עתונים, ספרים וכו' — מכשירי כתיבה לילדים יסופקו ע"י שרות החנוך בעיר. שעורי אנגלית למבוגרים ינתנו ע"י שרות המשפחה והעדה היהודית, ללא תשלום. כלי בית — במקרה שצריכה המשפחה לחדש את מלאי הספלים והכפיות, הוצאות אישיות פירושן תספורת, גילוח, סבון; תקציבי שעשוע ובילויים יאפשרו למהגרים לבקר בקונצרט או קולנוע. קיים סעיף נוסף שאינו רשום, והוא דמי נסיעה בכוננית. בחפס משפחות אלו מקום מגורים בעיר הגדולה, הן יכולות להוציא בנסיעותיהן דולר או שניים לשבוע. הארגון מספק להם הוצאות אלו.

לא בגדים משומשים. השרות אינו מקציב מראש הוצאות ללבוש; רוב המהגרים אינם מסרים בגדים בבואם. אם יטענו, כי זקוקים הם לחדש את מלבושיהם, או להוסיף עליהם, תינתן להם הקצבה מיוחדת, כך, שיקנום בעצמם. "אין אנו מספקים להם בגדים משומשים", אומרת האחראית למשרד בשינגו. השרותים הסוציאליים המודרניים התקדמו רבות בהבנת הגישה — נתינת בגדים משומשים, שנזרקו בידי אחר, יכולה להשפיע לרעה, באופן נפשי, על המהגר השואף לבית משלו, כסף משלו, בגדים משלו... "

במחנה העקורים במינכן סועדים הפליטים במטבח הכללי. התפריט נחשב כננוע — אך יכול לעורר קנאה בלב כל אורח ישראלי.

הרכוש "המעט". אמנם איבדו העקורים את כל אשר היה להם בימי המלחמה. אך בינתיים הסתדרו, רכשו מעט דברים. מהטן זה מלא רכוש יהודים, הרוצים להגר לאמריקה.

הלבוש נוסע בלב המהגר הרגשת "אורחות". הלבוש שים האירופיים הישנים הממורטטים, שניתנו לו לפני הפליגה, משרים עליו מיד הרגשת זרות. לבוש אמריקאי יוכל לרפאו מהרגשת הזרות. בהעניקו כסף למשפחה, דואג הארגון שישתמשו בו בצורה היעילה ביותר. ישנם יועצי בית, המורים למשפחה איך תקנה, מה תקנה, מה יהיה התפריט. כמעט כולם חפצים לזכות בכל מה שאיבדו בעבר, בעיקר אוכל. המשפחות החדשות אינן מתמצאות, בדרך כלל, בחישוב התקציב, עד אשר יורו להן את הדרך לעשות זאת. אך קשה למדי להסביר להם, כי מרק אפרוח, או אווז צלוי, למשל, אינם סעיף הכרחי בכל ארוחה, אינם רפואה לכל מחלה, החל מבהן מעוכה וכלה בכאב ראש.

(*) חשבון זה מבוסס על השער הרשמי. למעשה, עולה ההענקיה, בכוח קנייתיה, על 90 ל"י. כלל זה חל גם ע שאר המספרים, שנזכרו ע"י הסופר באמריקה.

עושה אור

הנחמה

המהגרים חפצים לצבוע, יותן בידם דלי צבע, מכחולים, ויאמר להם להתחיל בפעולה, כאותם מיליוני האמריקאים החוסכים כסף בצבעם בעצמם את דירותיהם.

משפחת כהן לא התנגדה, היא צבעה את דירתה החדשה, בת 3 חדרים. כשלבשה הדירה מראה נקי ורענן, סיפק הארגון רהיטים. את התוספות והחילופים תעשה משפחת כהן, כמובן מאליו, בעתיד, כשהכנסתה תרשה זאת.

הוא שונה. מעל ראשם קורת גג, במזנון מזון, הבדיקות הרפואיות הסתיימו — הם כולם בריאים ושבעי רצון; הילדים סיבלו את הריפוי הדרוש בשיניים. משפחת כהן חפצה לדעת מה יהיה הצעד הבא? עבודה, כמובן. זו היתה השאלה הראשונה, שעלתה על שפתי כהן, בבואו בתחלה לשרות העדה והמשפחה לפני מספר שבועות. מנהל אגף העיסוק של השרות יודע, אחרי שנות נסיון מרובות בטיפול במהגרים, כי אדם שרכש נסיון בפולניה, בקי לעתים רחוקות בשפה ובמנהגים האמריקאיים.

“הוא שונה, והוא עצמו יודע זאת”, אומר גלמן. “לעתים קרובות נאלץ להתקיים בזכות עורמתי — הוא חסר את השיפור-צים ושיפורי המקצוע האחרונים, ובמקרים מסויימים סיגל גישה מיוחדת לתפקידו. אדם שהיה פקיד עורך דין בליטא, עלול לומר, כי הוא עורך דין מוסמך — ועליו לסמוך על דבריו בלבד. אך אנו מבקרים ובודקים את דבריו. יש עמנו ועד אנשי מקצוע העוברים לנו לשפוט את רמתו המקצועית של המהגר. לדוגמה, אם המהגר הודיע שהינו ספר, ישלח אל ספר, שיתן בידו הודמנות להוכיח את מקצועוֹ-תו. ואי, כשיתקבל הדוֹחַ, נדע מהי רמתו ויכלתו המקצועית של האדם”.

כהן, שטען כי הינו מנהל חשבונות, נשלח אל מנהל חש-בונות מוסמך, שאחרי ימים מס-פר מסר דוֹחַ לאגף העיסוק: כהן מבטיח רבות, אבל שיטותיו, שפתו, כתב ידו, אינם מתאימים לדרך עבודתם של אנשי המק-צוע האמריקאים. מנהל החשבון-נות האמריקאי הציע, כי בינתיים יועסק כהן כקופאי, ובעת ועונה אחת ילמד, בזמנו הפנוי, את החומר הדרוש לבחינת דיפל-ומה אמריקאית של תהלת חש-בונות.

“אחרי הדוֹחַ”, אומר גלמן, “ידענו היכן עלינו להעמידו. שלחנוהו ממעביד אל משנהו, עד אש, אחרי שישה ראיונות, נמ-צאה לו עבודה בשכר 17.50 ל”י לשבוע”. עבודה זו הושגה אחרי הכנה מרובה ותכנון. אחד מאנ-שי אגף העיסוק, שבחן את כהן במבחן אינטליגנציה, שתורגם לאידיש, מצאו מפתח למדי ומתאים לתפקידו. “בדרך כלל”, אמר העובד, “גילינו, כי המהגר החדש אינו פיקח או טיפש מן האזרח האמריקאי הממוצע — למעשה, הוא כאחד מאתנו”.

לפני שיצא כהן לראיון, שבו השיג עבודה, ישב עם פקיד אגף העיסוק, הם ערכו ראיון מדומה. שינונו לפניו ביטויים אופייניים לשפת העסקים האמריקאית, הע-לולים להאמר בשיחה. אחר כך טילפן הפקיד למעביד בעתיד, הסביר לו, כי שפתו האנגלית של כהן אינה משופרת, שבקיאותו במנהגי המקצוע קלושה, אך ציין, לעומת זאת, את יתרונותיו המרובים של המהגר. ואכן כהן השיג עבודה.

“כ-10.000 או 12.000 עוב-דים געזרים בשרותי העבודה של הארגון”. אמר מר גלמן. הם קשורים למשרדי הארגון, וע”י כך מגיעים לארגון רשימות של כ-900 מקומות עבודה פנויים, מדי חודש בחודש. עובדים בלתי מקצועיים מוצאים מקומות עבו-דה ביתר קלות מאשר מקצועיים. הייצור ההמוני מעלה תפקידים מרובים, שאפשר לעסוק בהם אחרי הכשרה קצרה, מקומית. במפעל או בבית החרושת. תע-שיית הבגדים, תעשיית המזון, אריזה — כל אלה הם מקומות עבודה פתוחים. אבל שני הסיפור-סים, שקשה ביותר למצוא בע-בורם עבודה, הם: בעל המקצוע והיהודי האדוק, שאינו מוכן לע-בוד בשבת, והדורש להשתחרר מן העבודה ביום ששי אחר-צ.

זוהי פרשת כהן: תמצית הפרשה של כל אחד מ-115.000 המהגרים, שהגיעו לאמריקה מאז 1945. היו שבאו בתקווה למצוא את הזהב הנוצץ ברוכבות, אך הרוב שאפו למצוא בית. ועתה, רבים הבאים, מבין המגרים לשעבר, לתרום את תרומתם לארגון היהודי, שהציבם על הדרך לקראת חיים חדשים.

בעזרתו של קהל עובדים אדיב, נשלחה משפחת כהן אל אחד משני בתי החולים הגדולים, מיסודו של הארגון היהודי. כמעט כל המהגרים וקוקים לטיפול איזה שהוא. ישנם עובדים מיוחדים, הדואגים להם בבתי החולים, המסבירים את הסימנים האנגליים המיוחדים והדואגים לכך, שישמרו ויבואו במועד הנכון לביקור אצל הרופאים. אין פלא, כי מראהו של מר כהן הוא כמראה אדם שבע נחת — הטיפול מרובה. “סלחי נא... ועבודה?” שואל הוא במתיחות, חוזר על שאלתו הראשונה. “כן”, משיבה העובדת הסוצאלית, “גדאג לכך. אבל תחילה יש למצוא מקום מגורים”.

ואכן, זוהי בעייה חמורה לכל תושב בצייקו — ותיק או חדש. זר שאינו שולט בשפה, שאינו בקי בשיטות בעלי הבתים, החפצים להשתמש מביקורת שכר הדירה הממשלתית, עלול להתקשות, להתכעס, אף להתיאש.

זוהי ספפירות. אדם, שיעקור מחיפה לתל-אביב, ידאג בראשונה למקום מגורים. אדם, שעקר עם משפחתו, מעבר לאוקינוס לאמריקה, אינו פחות מעונין בבעיית המגורים. שירות העדה והמשפחה בצייקו דואג בראש וראשונה לדירה — תנאי ראשון למשפחה המהגרת, העולה בחשיבותו אפילו על תעסו-קה. העובדים הסוציאליים המנוסים גילו, כי אם מספקים למהגר עבודה לראשונה, עלולה המשפחה להשאר ללא דירה כבועה במשך זמן רב.

“זוה מובן”, הסבירה עובדת סוציא-לית. “האשה חייבת להשאר עם הילדים, לכן אינה יכולה לצאת לחפש דירה. הבעל השב מעבודתו עיף מדי, מלצאת לחיפושים ממו-שכים בסביבות זרות”. קיימות שיטות מספר לחיפוש דירה — רשימת כתבות של משפ-חות, המוכנות להשכיר חדר או שניים; סוכני חדרים שאפשר להתקשר עמם; וכמובן מודעות בעתונים.

אם המהגר הוא יחיד, ללא משפחה,

במשרדי השרות היהודי לעדה ולמשפחה עומדת משפחת כהן: אב, אסי, בן, בת ומחכה בלב שקט לעתידה. הובטח להם שיקבלו את כל הדרוש לחיים החדשים.

הם אינם גרים בצריפון נקוב. או באהלים קרועים, כמו בארץ ישראל. השרות היהודי סיפק להם דירה בת 3 חדרים ומסבחה, שאף אזרח ותיק בישראל לא היה מתביש לגור בה.

עם כלי מטבח מודרניים כאלה אין חייה של גברת כהן קשים ביותר. תנור חשמלי טוב מפרימוס, סוב מפטיליה, סוב ממדורת-אש. ומקרר חשמלי — חלומו של כל ישראלי אופטימיסט.

הם מתרוצצים מבוהלים, מספרים איש לרעהו על המציאות הבאות בחשבון. רובם מתגוררים בתחילה ברובעים מוזנחים, שנעזבו ע”י אנשים, העולים בסולם ההצלחה הכלכלי. אבל דירה זו, ואין זה משנה היכן, היא צעד ראשון להשתרשות בארץ החדשה. לרוב זקוקה הדירה לצביעה מחדש; אפילו אם אין

העולם החדש. בדתם בתחת הרכבת בצייקו, פוגשת עובדת סוציאלית את משפחת המהגרים.

נקל לספק לו שיוכו; לאדם נשוי, בעל משפחה, קשה הדבר ביותר. בקורת שכר דירה גרמה לשיטות מוזרות ביותר, בלתי חוקיות, של סחיטת כספי הדייר. למשל: בעל בית, המציע דירה בת שני חדרים, בשכר 14 ל”י לחודש, ברובע צפון, עלול לבקש ברוב נימוס 200 ל”י שכר שימוש ברהיטיו — מספר כסאות ושולחן. דברים מעין אלו קורים לעתים מזומנות, והמהגר החדש עולה על האוטובוס הראשון, טס חזרה אל שרות העדה והמשפחה לבקש את הסכמתו. עליו להשיג את הסכמת השרות, כי הוא שישלם שכר הדירה, עד שהדייר יקבל עבודה.

בתשומת לב מקשיבה העובדת הסוציא-לית להצעה — 14 ל”י לחודש, 200 ל”י בעד ה”רהיטים”. “מצטערתי”, תענה לבסוף, “זוהי ספסרות — 200 הל”י הן רק צורה אחרת של דמי המפתח. אין אנו עוזרים לעוקפי החוק”.

“אז זהו מקום מגורים... הרי כבר חפשתי למעלה משבועיים”. משתומם המהגר הטרי לעקשנותה של העובדת הסוציאלית, זועם, לפתע, על האנשים שהיטיבו כל כך לדאוג לו עד עתה. הם אינם משיבים בצעקה, אלא מרגיעים אותו, בהבטיחם כי שמור לו עדיין מקום במלון המעבר.

המהגרים החדשים מפתחים במהירות

ה ע מ

לשם מה לעבוד ?

לא קל היה להיות יהודי. בפסח היה צורך לנסוע — לא חשוב לאן! הפקחים דאגו מראש. הפחות פקחים התרצצו ליד הטלפון, נים, צלצלו. להר הכרמל, הר כנען וטבריה, לא מצאו מקום. אלה שמצאו חור, לא מצאו תחבורה. בתחנת האוטובוסים הסתדר התור בחצות, חברות המוניות חילו לקבל הזמנות שבע לפני החג.

בכל זאת היתה התמונה, בכבישים, מאכזבת למדי. לא היתה תנועה המונית. סימניה היכר האמיתי של פסח תשי"א היה הרצון הכללי להימנע מעבודה. אנשים רבים, העובדים בדרך כלל לא מפני שהדבר כאי להם, אלא מפני שמצפונם מטריד, מצאו תרוע. התנויות נסגרו בהמוניהן, מקצועות שלמים שבתו מכל עבודה.

לשם מה לעבוד ? אמר בעל מסעדה.

בשביל קפלן ? מבחינה זו היה חג החרות לא רק סמל לטוב, אלא גם לרע — סמל להתנחנות רצון העבודה, סמל לחרות ממאמץ.

האפקט הקומי ניתן ע"י התיירים הרבים מחו"ל, שהסתובבו בחמטין, עמוסים מצלמות ודולארים. הצנע הישראלי נראה להם כתר פתפסת מרוממת. רק תייר אחד, שקרא על גבי התפריט "תוספת 50 פרוטה, לפסח" התעקש לדעת מה פשר הדבר. כשבשל המסדה וחצי תריסר מלצרים לא יכלו להסביר לו, משך בכתפיו ונאנח: "בואי מס לקדוש ברוך הוא..."

המעמד השני

כמו כל האנשים

"זה — ארץ ישראל, שלנו, אפילו אני סגור באוהל, ברוך ה', אבל — אני רוצה טוב כמו כל האנשים". אמר העולה העיראקי בבית העולים תלפיות, ירושלים.

במקום הלגיון — עולים: בהמשך החרוץ הראשי של בקעה עלית, מבית הספר גאולים ואילך, נמשך שביל עפר, זרוע אבנים, לבית העולים תלפיות, לשעבר מחנה הלגיון הערבי אלעלמין. שהורחב והפך ספק מחנה מעבר, ספק שיכון קבע לאלפי עולים — צפון אפריקאים, עירקים תימניים.

לנוכח גוף גבול הררי מנצנצים מאות הפחונים בגוני כסף, בצל המגדל מר אליאט משתרעות שורות ארוכות של תיבות הפח, בעלות הגנות המשופעים. שטח המחנה, רחב הידיים, מנוקד בפחונים אלה, בבתי לבנים, שהלגיונים השאירו מאחוריהם, בצריפי עץ שחדיים בהרים — חומים, באהלי צבא גדולים, אהלי ציפים קטנים.

במקום עבודה — בטלה: טיפוסית היא משפחת צמח מטריפולי: בעל ואשתו ובתם הקטנה. הבעל היה אופה טרם עלה ארצה; כאן הפך שומר — אצל האפוסטרופוס על נכסי הנפקדים — חמשה ימים בחודש — לירה ושבעים גרוש ליום.

המשפחה דרה בצריף עץ שודי, שטח החדר כעשרה מטרים מרובעים (4 על 2.5), שאין בו מקום אלא לשלוש המיטות במצופף, למחצלת העמדת הפרימס.

בתחום מגוריה של משפחת צמח אין חשמל, המים במרחק עשרות מטרים (אזולים לעתים קרובות), בית הכסא מרוחק, מלוכלך, לא מחוטה.

בנוסף מכר, עולה בגדאדי — יחזקאל מצליח — שמונה חדשים בארץ. בעירק היה יינן. בארץ אינו מוצא עבודה לקיומו, בבל חולשתו הגופנית. בכל ימי היותו בארץ עבד עשרה ימים בלבד — בבניין, התאמץ ככל יכלתו, אך לא עמד במבחן. יום אחד כשל תחת משאו, נפצע. מאז — הוא מבוטל.

במקום מנהל — רשע: עולה אחר אומר בערבית: "חייאת ללמות הונא" (החיים כאן למוות) הוא אב שש נפשות, אינו מסתדר. טוען עולה מרוקו: "עובד, עובד, לא מקבל כסף". תשלום השכר מתעכב שבועות, חודשים.

קובל בחור מבנגאוי: "מנהל עבודה שלנו רשע, הוא אומר: תעבוד מהר, או אני שובר אותך". אין הם מעזים להתלונן, — למת לונגים אין מספקים עבודה.

במקום 45 — 20: משפחה אחרת, משפחת נחום, ישיבה חצי שנה במושב עולים — אשדוד: "אין אכול — אין שום דבר. הכל — שמן, לחם, קמח, בשר קונים במגדל — אצל הערבים, בשוק השחור". חודש וחצי עבד אבי המשפחה אצל סולל בונה, אחר — "חמישה חדשים לא עשיתי דבר, היינו אוכלים, הסוכנות רשמה על החשבון".

המוסדות לא דאגו לזרעים, לבהמות עבודה, למכשירים חקלאיים — "פרות, לול ?" צוחק נחום — "יבוא בעוד מאה שנה". הוא צעיר, חסון, בריא בגופו: "אני רוצה לעבוד. כל עבודה. עבודה קשה. בשביל לחיות כמו אנשים, צריך 45 לירות, יש חודש — אין לי אפילו עשרים".

במקום ירד — צער: יוסף גניאר, עולה בצרה, עומד ליד פחונג, מכה על ראשו המסמרים המחברים את לוחות הפח. גניאר, שהביא עמו 150 דינאר (לירות) מעירק — נותר בלא כלום — "הכל אכלתי — הגויים היו מייסרים אותנו. לכן באנו. אני יודע האבטלה, המחסור, זה קיבוץ גלויות. אנו מקבלים ייסורים באהבה — אך צריך עבודה". ולא רק עבודה — גם שיכון, כמו כל האנשים.

את חנות הממתקים שלו מכר לכיסוי הוצאות הדרך. כאן אינו מקבל רשיון לפתוח חנות, דוכן תגרים.

הוא, כרוב עולי עיראק, שחיו רוב שנה תיהם ברמה של תת תזונה, חלוש: "אם יש בי כוח — הייתי שמח לעבודה". בינתיים, אין מאפשרים לו להתרגל לעבודה הקשה. ולא זאת בלבד — אשתו הפילה מרוב צער, זה היה בליל שבת, במתנה נעול הטלפון. אין כלי רכב.

אחר ההפלה הקציב משרד החקלאות מנת מזון נוספת לאשתו — חמשה ליטרים חלב, עשר ביצים.

הבחירות

במקום 50 - 800

האינפלציה לא פסחה על ועדת הבחירות. כאשר נתכנסה השבוע לראשונה, נחבר כי עריכה סדירה של הבחירות לכנסת השנייה תעלה למדינה 800,000 לפחות.

שלושים ושלושה חברי הוועדה, שניסו להשוות סכום זה לחמשים אלף הלירות, שעלו הבחירות לכנסת הראשונה, בינואר 1949, ניתחו את פירות ההוצאות, הסכימו, באין ברירה אחת.

הפירוט: ציבור עובדים ופקידים, שיכון מתאים לוועדות הבחירות (לוועדה העליונה מחפשים דירה בת עשרה חדרים), החנת 1200 קלפיות עץ, שני מיליון מעטפות, מליוני פתקי רשימות.

דת

דתו של אדם

אחר ששה חדשים של פעולת ביסוס, יצאה הליגה למניעת כפיה דתית בישראל וסיכמה פעולותיה, תכניתה לעתיד, בידיעון שהופץ בציבור.

בקונטרס, בן ארבעה עמודים, מוסברת הפעולה בציבור, שעיקרה הצהרה, המעמדה את האיש ברחוב על הסכנה שבכפית הדת על האדם.

אולם ברור שהליגה אינה חושבת שחסי

פרד מונסון, ציוני

בחזיונות, ספרי תנ"ך

תפק בצהירות, וכבר יצאה בהתראה נגד משתוללי הדת בירושלים והאיש העומדים מאחוריהם; חברים, הח"כ ערי זיבובנסקי, הצליח להעביר את העניין לדיון בוועדת הפנים של הכנסת.

יחד עם זה מבקשת הליגה הצעות מעשיות לפעולה, נוסף לתכניתה לארגון קוי נסיעות ופתיחת בתי קולנוע בשבת, למשל.

על ידי עריכתן של אסיפות כלליות בשלוש הערים הגדולות יגובשו החברים, וביניהם גם אנשים דתיים הסבורים, כי כל כפיה

בשטח האמונה מרחיקה את האדם מן הדת, ויהיו ראש מחץ נגד הכפיה הדתית, תחת הסיסמה הראשית של הליגה: "הדת — עניינו הפרטי של האדם".

לחייילים ולתלמידים חצי מחיר: אולם אין הליגה יכולה להתקיים על תכנון תה בלבד. נוסף לגיוס חברים חדשים, תוך רצון להקיף שכבות יותר רחבות בציבור, ולתביעת הבהרת עמדתן של המפלגות, המ' כינות את מסע התעמולה שלהן לקראת הב' חירות, בבעיית הכפיה הדתית, זקוקה הליגה גם לאמצעים.

לכל פעולות הליגה דרוש מימון, לעתים גדול למדי. הפתרון: כל מצטרף לליגה ית' חייב בתשלום שנתי, כיכולתו. המינימום — לירה אחת לשנה. אך חיילים ותלמידים, המהווים אחוז לא קטן בין חברי הליגה, זוכים בהנחה — אצלם המינימום חצי לירה לשנה.

מגדלו של ישו

עד עכשיו הסתפקה אגודת הצעירים הנוצ' רים בירושלים בהפיכת בנינה למרכז פעילות ספורטיבי לנוער הירושלמי, לאבן מושכת

דרכי חיים

שגעון מדבק

"אני יודע איך הוא שיכנע אותי לקבל רעיון משוגע זה !" התפלא מנהל חברת יורדן מארץ, בעלת שרשרת חנויות הכל'בו השניה בגודלה בארצות הברית. כמוהו התפלאו רבים אחרים.

"הוא" היה פרד מונסון, ציוני אמריקאי, בעל רעיונות משוגעים למכביר. אחד מהם: הקמת ועד אמריקאי למען החייל הישראלי. כששלח הועד אלפי מעילי-חורף לחיילות ח"ן, שם מונסון באחד המעילים פתק, הומוין את בעלת-המעיל, ("אם את יפה") לבקר אותו באמריקה (העולם הזה 661). רעיון משוגע שני: הקמת בית ציוני אמריקה ליד הקריה, שבנינת הופסקה בשל סירוב הממשלה לספק חמרי-בנין (למרות ששולם עבורם בדולרים). הרעיון, שמונסון מכר אותו ליורדן מארץ עלה, בשגעונו, על כל השאר: הוא שיכנע אותם להכריז, במלאות 100 שנה לקיום החברה, על "שבוע ישראל", בו תמכונה עשרות חנויות הכל'בו של החברה סחורה ישראלית.

לפני שבוע הסתובב האמריקאי החייכני,

תור לאוטובוסים בתל אביב

בחמטין, מצלמות

בעל המגבעת הגדולה, בחנויות ובבתי חרושת, קנה תוך 3 שעות סחורה במחיר 50,000 דולאר. בין המבחר: ספרי תנ"ך, קומקומים, חולצות רקומות, כלי כסף.

"הוא לא התעניין במחיר", אמר אחד ממל' חיי בתמהון פלחני. "הוא רק ביק אם אמנם כתוב עליה מייד אין איזראל".

השוק השחור

הצד העני של המטבע

בוקר אחד, בשבוע שעבר, יצאו אנשי המחלקה הכלכלית (ירושל) מחלקת הסיקוח של משרד הציבור והאספקה לשעבר) לפעולה מיוחדת במטרה: המטרה: סוחרי הזהב, הסוחרים עד היום במתכת הצהובה, שהוא דבר האסור לפי הצו המיוחד של האוצר, המרשה את החזקת זהב אך לא את המסחר בו. כעבור שמונה שעות פעולה אינטנסיבית, בבתי פרטים, לפי רשימות מוכנות מראש, ידע מטה המבצע, כי הפעולה השיגה את השיא בתולדות המלחמה בשוק השחור (במדה שהדבר מתיחס לסכום): רבע מיליון לירות זהב "הוקפאו".

בצהרי אותו יום ישבו המומחים לעניי הזהב, מסובים לשלחן גדול, ספרו את המט' בעות השונות (שלבצליהם ניתנו קבלות רשמיות), מנו את הפנולרנים, המלכיס, המל' כות, שילינגים אוסטרניים, פונס, דולרים, לירות — איחד זהב בינלאומי, שהסתייכו שלו — רבע מיליון. הדין וחשבון גרשם ונחתם, הכסף הונסם בקופת הפלדה של המשרה באחד הבנקים. העתונאים הורוים אצו למערכות: אחר הצהרים יצאו העתוננים בכותרות ראשיות על רבע מיליון לירות שהוקפאו.

הכותרות הועיקו את הסוחרים מזה ואת כתיב החוץ מזה. הללו הרגישו, כי בא הקץ. "בולשביזם!" סח איש לרעהו ברחוב לילי" בלום ובמקומות דומים. "מחרימים זהב", לא קהל, לא הספרים, אף לא כתבי חוץ — אף אחד מהם לא שם לב למלה החדשה, שהופיעה בעתוננים והושאלה ממלון המשטרה: "הקפאה". הסכום של רבע המיליון עשה את שלו. העתונאים החלו לדרוש הסבר לפעולה, סברו כי ייעה גדולה בידם (עוד למחרת

להראות בתחנת משטרה. אולם אסור לזלזל בכוח החוק. השוטר מצליח, בכל זאת, להרימו, לסחוב אותו לתחנה. גם שם ישכב במקום קריר. האשמה — אהבת הטיפה המרה, שהעבירותו על דרכי ההתנהגות המקובלת בפומבי. "זוהי באר'שבע, עיר הגבול הפרועה", אומרים האנשים.

איש החוק וחובב הבקבוק. בבאר'שבע חם מאד. אורח זה השתטח על המדרכה, כדי להיות קרוב לחיק האדמה הקרירה. אולם השוטר אינו מאמין, שזוהי הסיבה האמיתית; הוא מכיר את האיש והרגליו. "בוא אתי למשטרה!" האיש אינו חפץ — אינו רוצה, כנראה,

במד'נה

השופט וינוגרדוב, ישיבה הנאשמת דוממת על מקומה. עיניה היו נעוצות בבעלה שישב שקוע במחשבות על ספסל מולה. "היא מרבה לקרוא ספרים" — מספרים השוטרים מתחנת משטרת הדר הכרמל, "ענה היא מעיינת ימים שלמים במילון ולומדת עברית".

הלקוחות אינם רוצים

הבית מספר 9, ברחוב ביאליק בתל אביב, מעסיק עתה, בעת ובעונה אחת, שני בתי משפט. בבית הזה נמצא, לדברי המשטרה, בית בושתי. בעל הבית, שאינו רוצה שלרכשו יצא שם רע (והוא רואה שוטרים מקיפים את ביתו לעתים קרובות) הוא תובע אחד. המשטרה היא תובעת השנייה. המשטרה תובעת את בעלת הדירה לפי סעיף האשמה הפלילית על החזקת בית בושתי. הוא, בעל הבית, הגיש תביעה אזהרית על פיגור הדירה, כי אינו רוצה, כאמור, שבביתו יהיה בית בושתי. התביעה האזהרית מתקיימת בבית משפט השלום ביהודה הלוי 32, ואילו האזהרית הפלילית, (של המשטרה) בבית משפט השלום, המטפל בענינים פליליים, ברחוב יהודה הלוי, מספר 7.

לכאורה הכל פשוט וברור. אולם שני המשפטים גם יחד נתקלים בקשיים מסוימים. השופט, שעליו לטפל בענין הפיגור, מבקש אף הוא הנכחות לפרטי האשמה, היינו, כי בבית הזה נמצא בית בושתי. והוא הדין בפרשה הפלילית נגד בעלת הדירה. אך הצרה של התובעים בשני המקרים היא: הלקוחות אינם רוצים להופיע כעדים. והלקוחות הם המפתח, שהרי הם עדי ראיה. המשטרה יודעת, לדבריה, על המצאו של מקום בלתי חוקי זה לא מתמול שלשום, אך החוק בדבר חייבות להיות כל כך חותכות, עד כי הפרשה הזאת, נגד בעלת הדירה ברחוב ביאליק, נמשכת ונמשכת.

אולם יום אחד, בשבוע שעבר, נמצא בכל זאת עד ראיה אחד, שבא להעיד. בבית השכן מתגורר לו צעיר שמחלוננו, בקומה שלישית, יש פרספקטיבה טובה למדי למשקיף. ערב אחד ישב לו הצעיר, הבטי וראה את המתרחש בדירה. אשר ראה סיפר. והמשפט נמשך.

לבסוף בא החמין

לאחר שהשופט קסן מצא את הנאשם חייב בדין, קם התובע, ד"ר בנימין טומקביץ, תקיף-הקול, ודרש חומרת הדין. "האיש הזה", אמר ד"ר טומקביץ, בהצביעו על אדם כבן 50, שישב באולם. "איבד את האבר היקר, אולי, מכל האברים — עין. כבוד השופט, היודע כבודו מה פירוש הדבר לאבד עין?" אך שמעה זאת אשה, שנמצאה באולם, והנה חללה גם היא בוכה. היתה זו אשת המתלונן שלמה לגני. פסק הדין: שנה מאסר לנאשם דוד צין, שגרם לאיבוד העין של לגני.

הנאשם והמתלונן היו שכנים בדירה אחת. היה לפני כשנה. השנים היו רבים בדבר השימוש במטבח, בבית הכסא, בפרווזור. יום אחד, סיפר בתחילת המשפט התובע, בשבת בבוקר, עמדו הנאשם, אשתו והמתלונן לונג במטבח המשותף. לפתע הרגיש הנאשם, כי הקערה נתמלאת מים. אמר לאשתו: "ראי מה עשה שוב?". כך התחיל הענין, הגיע, לבסוף, לליד תגרת ידים. ואז פגע הנאשם בעינו של לגני. לא זו בלבד שגרם לעוררנו, עוד שפך עליו את כל החמין.

בית חרוצות, שזה חודשים רבים לא ראו בעיניהן העגולות מתמהוון את הצלחות העגולות. אך העינים התמהוון עייפו עד מהרה לזכות לחוצה בתור, ורבות זכו בטיפול רפואי במגן דוד, במקום צלחות חדשות לחג.

משפט

רצח מתוך רחמנות

באת הנאשמים המסורג של בית משפט השלום בחיפה ישיבה צעירה יפת תואר, כחולת עינים וזהובת שיער. השמלה שלבשה עשויה היתה משי צבעוני קצני, בהיר, עליו. האשמה נגדה היתה תמורה ביותר; מעשה רצח, ככוונה תחילה, לפי סעיף 214.

הצעירה היא גרמניה קתולית, שהתגייסה לפני 4 שנים, ועלתה לישראל יחד עם בעלה היהודי. הם קבלו שיכון ליד עכו. הבעל הרוויח את לחמו בכבוד והאשה צופיה הליכות ביתה.

לימים נולד לזוג בן — הם קראוהו: דוד. אולם הילד ראה, זמן קצר לאחר-היחלודו,

תור לצלחות בירושלים

גורבים — רכבת

סימני פיגור ודפקטיביות. הוא לא יכל לשבת, ללכת, ואף השכיבה גרמה לו יסורים. אברי העיכול של התינוק לא פעלו כסדרם. בגיל 3 שקל רק 6 ק"ג. ההורים סובבו על פתחי רופאים ומסודות רפואיים, לחפש מרפא למחלת ילדם.

לפי כתב האשמה נראה, כי היאוש תקף את כתב האשמה בזה, שהרעילה את ילדה באמצעות כדורי שינה פרודומול ולאחר מכן ניסתה להרעיל את עצמה; אולם לאחר טיפול מהיר, הצליחו להצילה. אפשר כי במשפט זה תתעורר בעית ההריגה מתוך רחמים על כל הכרוך בה.

בעת החקירה המוקדמת, שהתנהלה בפני "הריגה מתוך רחמנות" — עקרון הטוען, כי מותר להרוג ילדים דפקטיביים או חולים במחלה אנושה, כדי לשחררם מיסורים. הדבר עורר לפני שנה ויכוח עולמי (העולם הזה, 655).

והכל — "הוקפא". הפעם הועבר התומר למקרים של המפסק על המזון; משם חייבים המצרכים לעשות את דרכם לצנורות האספקה לקהל.

גם החיפוש השני העלה תוצאות. אך בבוא המשטרה, ערב פסח, לערוך חיפוש בלמעלה מ-1000 מכוניות וכלי רכב אחרים (החיפוש הגדול ביותר), לא מצאה בכל ארבע שעות הפעולה ביצה מבורחת, אף קילו בשר. אמר הקצין האחראי לפעולה: "הנה בלמנו את ההברחה, אף דבר אחד לא הוברח היום".

אספקה

תור ח'

משלוח גרבי ניילון, שהיה מיועד לחול'ל אך נשאר בארץ, סיפק כמה תכולות: הוא היה נושא למודעות ענק ממשלתיות, שהר דיצו על מכירתו בתנויות; הוא היה הלום שקוף לעשרות נשים, שחשו לעמוד בתור חי (קונים ועומדים מחדש). החלום השקוף נעלם במהירות, כמו "רכבת", אלפי העומות בתור חזרו עיפות ומיוגעות לביתן, ישבו לתקן את הגרביים הישנות, כשבלבין

פורסם באחד העתונים, כי ניתנה הוראה מהאוצר למשטרה לעשות כן... ואז באה הודעה רשמית המדברת על 70 אלף לירות בלבד. רבע המיליון נשכח.

"בולשביזציה". למחרת הופיעו בעתוני בוקר כתבות על הפעולה, ואחדות מהן ציינו את שני הסכומים גם יחד.

ומניין בא ההפרש? — הסבירו — הוא כנראה בחישוב. בעוד ש-70 אלף הוא סכום רשמי, הרי לפי המחירים הקיימים כיום בשוק, מגיע הסך לרבע מיליון.

אחר הצהריים חזר מעריב על הודעתו מאת מול: רבע מיליון לירות! לא זו בלבד, העתון גם הסביר את הסיבה: הכל נבהל בגלל הסכום; ומשבאו טופרי תוך לשאול לפשר הבולשביזציה, נקטו הדוברים הרשמיים, משום מה, במסווה של 70 אלף. האמת היא, כי הוזהב שהוקפא בפעולה שוויו רבע מיליון לירות.

בעצם אין הסכום משנה ולא כלום. כמה שעות לאחר זאת, הוקפאו עוד כשלישים אלף לירות, והפעם בתוך הכספות (סייפים) של הבאנקים, שהם בדרך כלל מקומות פרטיים, שאין לפתחם ואין להציץ לתוכם. המשטרה לא נרתעה. היא גמרה אומר לשים קץ לסחר הבלתי לגלי בזהב. כיצד עושים זאת? פשוט מאד. רושמים את הוזהב הנמצא בידי אנשים, באופן שהשלטון יוכל בכל עת שירצה לערוך בדיקה, אם, למשל, נמצאו אצל פלוני כיום 100 חתיכות, תוכל המשטרה לבדוק את הכמות כעבור חודשים, ובמקרה שיחסרו מה-100, תציג לו שאלה: "והיכן היתה, מר פלוני?". והיה אם יתגלו אצלו למעלה ממאה כעבור חודש-חודשים, ישאלו אותו: "מר פלוני, מנין לך החתיכות הללו, שלמעלה ממאה (שהיו לך אז)?"

כלי רצח, פכניים, זהב. הצד השני של המטבע הוא — פסיכולוגי בלבד. מכה זו לסוחריו הוזהב עלולה להשתיק את התנועה עד כדי מינימום. השאלה היא רק באיזו מדה רשאי שלטון להקפיד את רכושו של הפרט? אולם האמת היא, שהמשטרה חיפשה אצל אנשים, הידועים לה לא מתמול שלשום. הרשימות שהורכבו הכליו שמות, שלדעת המשטרה היה מקום לצרפם לרשימת החשודים. אמנם הוזהב נתגלה תחילה אצל 13 מבין 4 הסוחרים שאצלם חיפשו, אך בכל זאת נתגלה. מכאן גם האסמכתה לחיפושם הללו. לפי החוק רשאות המשטרה לערוך חיפוש אצל אדם רק אם יש בידה פקודת שופט. אולם במקרים, בהם האדם חשוד, ומתנהלת נגדו חקירה, יכולה המשטרה לערוך חיפוש אצלו בכל עת. החיפוש אחר זהב הוא כמו החיפוש אחר כלי רצח, סכין או אקדח, או כל חוליה אחרת, העלולה לפענח פרשה פלילית. הוזהב "צורף" אחר כך לתוך כמוצג, עד גמר החקירה, וזה מסביר את המונח החדש "הקפאה" (במקום החרמה, שאין למשטר סמכות לעשותה; רק בית משפט יכול להחליט).

תשוקות האדם

ערב פסח, בשעה ארבע בבוקר, ערכה משטרת תל אביב סריקה אחרי מבריחי מזון מספר שלוש, לקראת החגים. במובן זה גילתה המשטרה ידיעה מובהקת של קיבת האדם ותשוקותיה. "מתי יבירחו מזון, אם לא לקראת הסדר והחג?" חשבו אנשי המשטר. ואמנם, בחיפוש הראשון, נתגלו מאות ביצים, תרנגולות, עז, בשר וכיוצא באלה

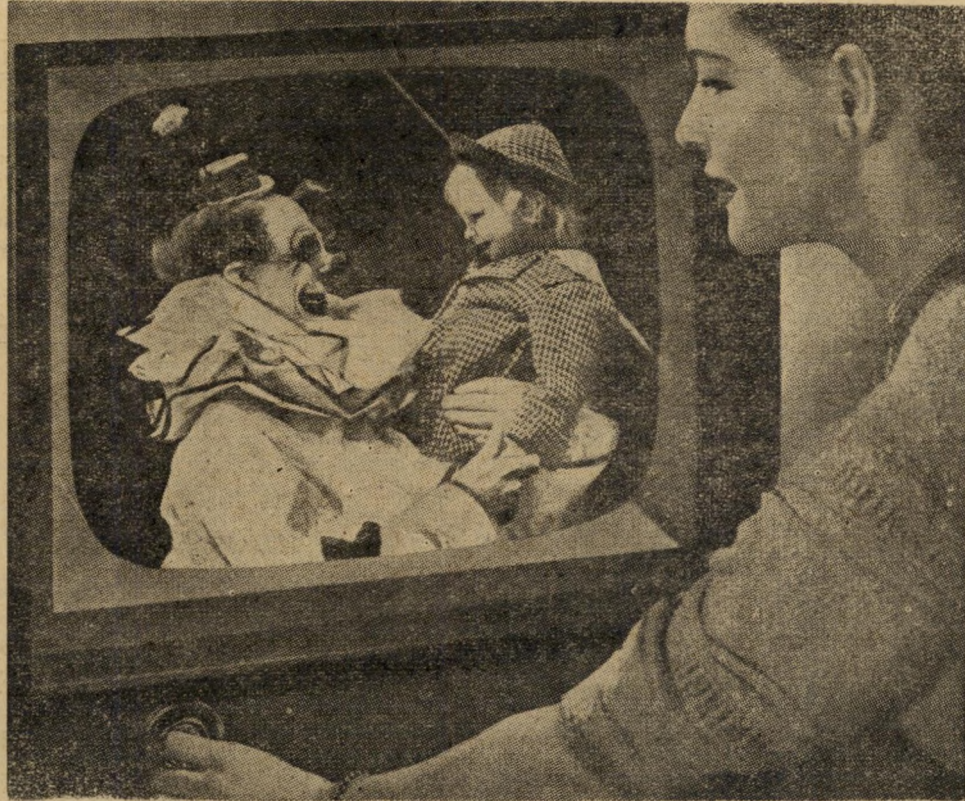

בערבות רוסיה המערבית מכוסות השלג — השעה היא שעת היציאה לעבודה.

אלכסנדר פופוב
עובד כיצרות ילגרי
בה בקרליה הסר
ביוסית, על גבול
פינלנד. קרליה היא
ארץ יערות, המשי
תרעים על שטח
של 100 מיליון
ק"מ מרובע (כ-
8000 משטח ישר
רצל). העצים מה
זוים יסוד לתעשייה
בקרליה. חומר גל
מי לתעשיות הניר
ותעשיות הבתיב
המוכנים — המייצ
רות, בכל שנה,
מספר בתים מספיק
להקמת עיר שלמה
חדשה. אלכסנדר
פופוב עובד מעלות
השחר עד שקיעת
החמה. בחורף
שעות מעטות בל
בד בקיץ עשר
שעות או יותר.
הוא גר בצריף בו
שני חדרים, ופעמי
בחושים החברתיים
ובמקלה שבכפר.

ישראל

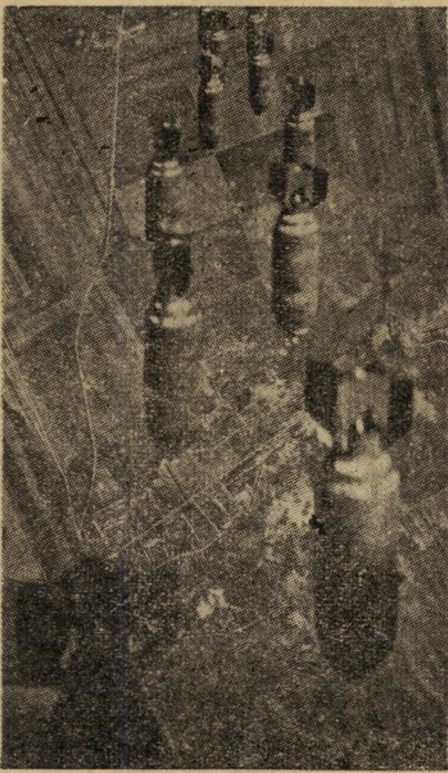
בבית-חולים ליוזדות, אי-שם בישראל,
לפנות בוקר רק צעדיו העצבניים של האב
הכל שנת ישרים. האמהות, התינוקות, הו
בקרן הרחוב, עודם ערים. הם והעולם הרחב
כל ארץ מקבלת את פני השמש בשעה
לפנות בוקר, בניוירק רק מתחיל הערב.
הארץ עוסקים האנשים — איש איש לפי צר
הישראלי אינו רואה אותם, כי הם רחוקים ו
ואולי גם ירצה לראותם מקרוב, לא מעל דפי
יציאה) לצאת לסויר על פני העולם — פנים

בערי החוף המזרחי של אמריקה — כבר נגמרה העבודה לפני התושבים לבידור.

יורק 19.00

באמריקה אירעו
עד עתה שתי מה
פכות: המהפכה
נגד אנגליה בשנת
1774 ומהפכת הני
לכזירה. מאז הצלי
חה המהפכה ל
הכנים קולנוע לכל
בית אמריקאי, מע
דיפים התושבים
לכנות בביתם. כי
מקום לצאת לקול
נוע או לקברט,
אחרי ארוחת הע
רב, מתישב אורח
ניוירק ליד מכי
שיר הטלויזיה.
מצעד מסחרר של
קומיקאים, זמרים,
תזמורות, להקות
דרמטיות עובר על
פני המסך הקטן.
כל משפחה, שאין
לה מכשיר טלויזיה
זוהי בושח גדולה
— הולכת אל השכן
המאשר, הקרוב
ביותר, לחוות גם
היא בעולם הרחב,
שהוכנס לארגז קטן
לנוחיות האורח ה
אמריקאי הממוצע.

היו 09.00

מאז נכנעו היפ
נים בשנת 1945,
הפכה טוקיו מושב
המפקדה האמריק
אית במזרח הר
חוק. הבנינים הג
דולים ביותר ננ
חו ע"י קציני המ
טה, היפנים. מנ
מסים ומעמורי פ
נים מטבעם, נתנ
לחיליים האמריק
אים את ההרגשה
שהם אדונים מזה
למים ביפאן, שהכל
שייך להם. הגיי
שות היפניות, מי
עין פרובות עדינות
למבוכות, עזבו
את מנהגיהן השי
קטים, וכמקום זה
למדו את הריקודים
האמריקאים. הו
למדו דבר אנגלית
האמריקאים, החי
ים בתנאי מותרות
לנוחיות אקזוטיות,
למדו מעט יפאנית
— כדי ליצור גשר
הכנה הדדית עם
זיסנות החינניות.

המהונג 09.00

המהונג הוא כפר בינוני בקוריאה. או ליתר דיוק, המהונג היה כפר
בינוני בקוריאה. עד אשר הפכו אותו אלפי טונות של פלדה וחומר נפץ אוסף
של ערימת זבל והריסות. בשעה שחילי עורף אמריקאים רוקדים בבתי
המרחץ רטבים ססים אוזרונים אמריקאים בשמי קוריאה, מטילים את
מפוזייהמיות שבבטניהם. לפני שלושה חודשים היה הכפר בידי האמרי
קאים. אחרי טיהור אנטי קומוניסטי נשארו בו רק קוריאנים, "טובים". כאשר
נכבש בידי הפנים, שוב טוהרה האוכלוסיה. ורק הקוריאנים, "הטובים"
באמת נשארו. עתה מחכה המהונג לכיבוש אמריקאי שני, לטיהור שלישי.

פריז 01.00

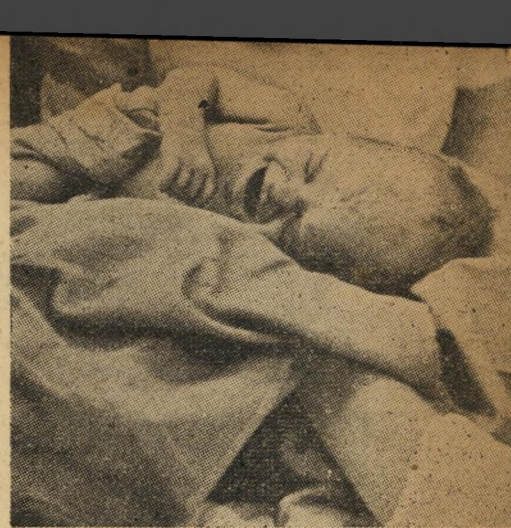
את פריז קראו פעם, בדרך הלצה
האדומים. המסמנים את כתי הבושת
של תיירים מכל קצוות העולם, הבאים
המשאירים מיניונים של דולרים. ברוב
בקברט זה לא הצליחו השמפן, המו
פני הלכות. הסיבה פשוטה: הוא צרפ
הרושם חדרוש. אולם מבטי השיעמו
מראות כאלה, רועשים ושובבים. בעיני

ריודז'נרו 21.00

בתי השעשועים וההימורים נפתחו בשמונה בערב. לבי בור הקהל שאינו רוצה לבקר בתי אמרין או לשמוע קונצרט. צילוי חי תזמורת הדרום אי מריקאית מתערי בים בנקשת הדיס קיות הצבעוניות הנערמות על השי מיה הירוק של שני הזרזים: העינים עוקבות בחדרה אחרי הכדור המסי תוכב סחור סחור במערת המספרים. המפסידים מקוים שהסיכוי הבא ישי נה את מזלם. הזי כים מחייכים וזני הים את הדיס הצבעוניות — פיזום או דויל

בריודז'נרו מתעוררים תושבים רבים רק בערב — למלא את בתי השעשועים.

03.00

יד תינוק למזל טוב השעה היא שלוש חרד מהרהדים בדממה מסביב ישנים רק האחות התורניות והשוטר.

חרת. כאשר בישראל השעה היא שלוש סידני מתרחצים בים. מסביב לכדור ושאיפותיו בעיניהם השונים. התינוק יו טרם נפקחו. מחר הוא ישמע עליהם. גונים בלדד. הוא ירצה (אם יקבל היתר אלפי צורות להם באותה שניה.

סינפ

שלפי ד"ר. לוחמי מהתרת, מארכי משטרה, פטריטים זמרד ריחטים על הכיר, מוטל לראש הקצין, תלויים כיבטי הכי רודוסטים שנהרנו טיי שיטרי התחי נה לכל אחד מן הכיבטים הללו ערך רב בטני אנשי המשמרה כי אין זו מדאבה קדה לכבוד ולהרוג איש מחתרת, הבקיא כי שיטות הלחימה כי גונגלים ובערים.

בקצה השני של העולם נצלים האנשים בחום השמש — מי בתענוג ומי בעמל.

סידני 10.00

אוסטרליה היא ארץ הניגודים החי ריפים; ניגודי נוף וניגודי אוכלוסיה. מדבריות ענקיים. שאין למצוא בהם אדם חי, גובלים במישורים פוריים שופעים חיים. ולי דים פרימיטיביים, החיים משלל הי בומרנג, נמצאים קידומטרים אחדים מערים מודרניות, שתושביהן נהנים מן הנוחיות החדרי שה בייטר. אמנם אין קנורות ברחד בות סידני — אך זהו כמעט הדבר היחיד שאינו שם. שפת ימה של סידני היא מן המפורסמות בעולם. כמין מיאמי של המזרח הרחוק. אלה תיירים רבים המקום להני פש בשמש ובמים הקרירים. ספורט מגדשייחמים הובא מארצות הברית, וזכה מיד בהצלחה כבירה. בעיקר אצל הבחורות האוסט רלויות כמה שחקני כדורגל. שנפשו לי אוסטרליה מאריך ישיאל לפני מספר שנים הוקסמו מכל הפלאות הללו, הי

לקולים הסיניים יש דאגה אחת. שאיננה משתנה עם משטר: צלחת האורז. זאת היא גם דאגתה העיקרית של ממשלת פקינג כיום. לפני המלחמה עמלו הקולים במשך 15 שעות ליום. ראו את עצמם מאושרים, אם יכלו להשתכר כדי קניית צלחת אורז אחת אחר המהפכה הקומוניסטית. הקימה הממשלה מטבחים עממיים. שבהם יכול הקולי לקבל שתי צלחות אורז ליום — האחת כבוקר. השניה לפנות ערב — תמורת תשלום מינימלי ובמקרים רבים חינם. גם למשפחות הקולים הוקמו מטבחים דומים. שהסכו עתה לבסים השלטון החדש. בברר המטבחים החדשים

שם העיר האדומה — בגלל האורות ברטים. אורות אלה מושכים רכבות רבות ראות ולטעום את פלאי בירת התענוגות. זנטמרטר מתחילים החיים רק בחצות. אך והנשים למחוק את מבט השיעמוס מעל כל הדברים האלה אינם עושים עליו את רים ביותר. התיירים, אשר לא ראו מעולם פריז היא עיר החופש — רחבת האופק

קנטון 08.00

טניס

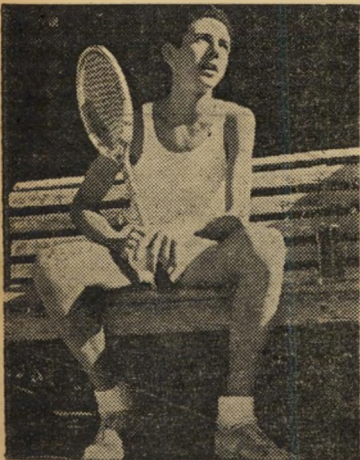
הקהל פיהק

חוץ ממספר משוגעים לטניס והמתחרים עצמם, לא בא קהל גדול לחזות באליפות הנוער של הספורט-הלכן. הנערים השופים תחרו על המגרש המרכזי שבמגרשי מכבי כלאביב, והקהל שהקיף את המגרש פיהק והשתעמם. רק הורי הילדים המתחרים הת' זכחו ביניהם, בשקט, על הסיכויים של הב' נים. לפעמים אף הוצעו התערבויות.

אריסטוקרטיה וישיש וחצי לירות.

בין הטניסאים-הצעירים עצמם שררה התענינות גדולה לקראת אליפות הנוער, ול' מעלה מ-32 מתחרים נרשמו לסיבוב הראשון של המשחקים. הרוב המכריע היה תל-אביבי, אך הופיעו נערים גם מחיפה ונתניה.

מקצוע הטניס מקובל במועדונים פרטיים ובסניפים אחדים של מכבי. בדרך כלל, הוא אינו מקובל על ההמונים מסיבת היוקר. לנער המתאמן בטניס, שעבר כבר מידה מסוימת של אימון, עולה התענוג הגדול של משחקי טניס 3½ לירות. למתחילים עולה הדבר הרבה יותר, מכיון שהם צריכים לקבל שיעורים אצל מאמן המועדון. ומחירו של שיעור 75 גרושים מחצית-השעה. אם הנער רשום באגודה ספורטיבית, הוא משלם את

אדוף נוער, "קנגי" דוביצקי
התענוג עולה בכסף

מסיו, משלם בעבור הכדורים הלבנים והב' גדים הלבנים.

לא לחינם נקרא הספורט הלכן ספורט אריסטוקרטי: לא כל אחד מסוגל לאפשר לבנו את תענוג הטניס. אין פלא שבאגודת מכבי תל-אביב רשומים רק 25-30 נערים, למרות שחברי מחלקת הטניס משתדלים לגייס כוחות חדשים בכל מקום. הרוב הגדול הם בנים או נכדים לשחקנים ותיקים, הראים ביוצאיהם משיכי מסורת אוהזי המחד' בוס. זהו פירושו של העידוד הרב הניתן לצעירים, ע"י המבוגרים, הבאים לראות את הנערים בהתקדמותם.

נומעים לאנגליה. אליפות שנת העלחה בפעם נוספת את שמו של גבי ("קנגי") דוביצקי. במשך חמשת השנים האחרונות לא זנח גבי, בן 16, את המחבט, והוא גם לא הכזיבהו. לימודיו בבית הספר התיכון גאולה בתל-אביב, לא הושפעו ע"י האימונים המדוקדקים והממושכים בטניס. המנה היומית היא שעתיים ביום. ואין היא מחייבת לימוד, אלא פשוט משחק ושיפור המכות מימין ומשמאל.

מאמנו של דוביצקי — דוידמן — נחשב אחד הותיקים במקצוע למרות, שהשכדים שהיו פה סברו "שמתאמנים כאן לפי השיטה, שהתאמנו לפיה בגרמניה לפני 20 שנה". ההרשמה הגדולה לאליפות נובעת מהב' טחה סתמית של טניסאי אנגלי, שהנערים המצטיינים ישלחו לאנגליה לתקופת אימונים קצרה ומי אינו רוצה לנסוע לאנגליה?

אלופונים. דרגת הטניס באליפות השנה לא היתה גבוהה במיוחד. לחצי הגמר עלו ארבעה נערים: גבי דוביצקי, בכר, לנדס, דוידמן. גבי גבר על בכר (6:2, 6:2) ולנדס עלה לגמר, לאחר שדוידמן הוצא מהמשחק קים בגלל התנהגות בלתי-ספורטיבית. בין השניים לא היתה מלחמה קשה (6:3, 6:4), ובגבי הוכתר כאלוף הנוער עד גיל 18. בין הנערים: עד גיל 14, הכריע קלפדרה את קורניגלי (6:1, 6:1) וזכה באליפות. הנערה זנגר סיימה את שלוש המערכות (4:6, 6:0, 6:4) נגד גרנוד וזכתה באליפות.

(4:6) בשבת הקרובה יתמודדו הבוגרים, ויש לחכות גם לשני יוגוסלבים. מי יזכה בתוא' רים מבין הגדולים?

כדורגל

גלור ויתר

קשה לקבוע בדיוק מה גרם לתוצאות התיקו במשחק השני של מכבי תל-אביב. האם היתה זו המנוחה והאקלים התורכי. או אולי היו אלה מנות הבשר המוגדלות? על כל פנים, המכבים מישאל הצליחו לסיים את משחקם השני על אדמת תורכיה ללא הכרעה (0:3).

לאחר שבפגישה הראשונה נוצחה הק' בוצה התל-אביבת ע"י פנרבאציה, בשיעור של 1:3, אפשר היה לחשוב שהפעם תיטב התוצאה. הקבוצה השניה תופסת את המקום השני בליגה התורכית. חלוצי גאלטאטאריי עולים בכורסם ובתקיפתם, אך הפעם הוכ' רחו להכנע. התמונה שנתגלתה במשחקם של הישראלים נגד פנרבאציה נשתנתה. הפעם עמדו בהגנה שחקנים היודעים את מלאכתם. החלוץ המרכזי — יהושע גלור — ויתר בעל כורחו על תפקיד מבקיע-שערים, והוכ' רח לרדת למטה, לשחק כמגן ימיני. משה ליטבאק, פקיד אפי' מרחובות, נטש את שורת החלוצים ושיחק כמגן שמאלי. ההגנה התחזקה אמנם, אך החלוצים לא הטרדו לגמרי את שוערם הנודע של התורכים — תורגאי.

חולשתם הנודעת של מכבי — הגנה רופפת — היתה בעוכרי הקבוצה. אין ספק, שאם היו גלור וליטבאק בשורת החלוצים, הרי מאזן השערים היה שונה במקצת. אילו טרחו מארגני המסע לתורכיה בהשגת מגי' נים בעלי רמה, היה כבוד הכדורגל הישראלי עולה. פגיתם להפועל בבקשת וייס, לא נש' אה פרי, מכיון שקבוצת הפועל תל-אביב עמ' דה לצאת לאי קפריסין, אך האומנם אין מגינים נוספים?

שיטת המשחק השני בכדורגל הוכיחה את יעילותה גם במשחק הפרידה של המכבים על אדמת תורכיה. לקראת הפגישה נגד אלופת תורכיה — בשיקטאש — חלה התעוררות רבה בתורכיה ובארץ. סכום ההימורים ב' בתי הקפה בתל-אביב עלה למעלה מהמשר' ער. ויחס השערים היה שנים לטובת התור' כים.

מכבי תל-אביב נקט בשיטת ההגנה. כדוגמת המשחק הקודם, ירדו גלור וליטבאק להגנה, אך הפעם הובקעו, במחצית הראשונה, שני שערים לזכות בשיקטאש. מעניין שבשער הועמד הפתיח-תקואי בוך. במחצית השניה רצו המכבים בשערים והעבירו את גלור לשורת החלוצים. הוא לא הכזיב ושער ה' תורכים הובקע, שלש דקות לפני סיום ה' משחק — 1:2.

אנגליה

קמצנות סקוטית

ההתענינות של הקהל הישראלי מופנית כיום לעבר חוף-לארץ (תורכיה ויוגוסלביה); משהו מתרחש גם בפניה אחרת: אנגליה. בשבת הבאה (28 אפריל) תערך באיצטדיון הענק וומבלי, בפעם ה-72, תחרות הגמר על הגביע האנגלי. שתי הקבוצות, שהגיעו לגמרי הן ניוקאסל ובלקפול.

בהתחרות הגביע הסקוטי קוימה הפגי' שה על הגמר. לא פחות מ-134,000 צופים נלהבים ונרגשים התאספו באיצטדיון המפדן פארק, כדי לחזות במאבק הגמר בין מאד' וול וטלטיק. סלטיק זכתה בגביע הסקוטי, בגברה על רייבתה בתוצאת 1:0.

נראה שהסקוטים קמצנים בשערים, אך אינם קמצנים כלל ועיקר במספר הקהל.

אתלטיקה

על המזודות

בעוד שהנבחרת הארצית של הפועל באתלטיקה קלה הפליגה באניה ארצה ליר' גוסלביה, נשארו שחקני הכדורגל של הפועל תל-אביב על מזודותיהם, בארץ. המסע לאי השכן, המנוחה, שלושה המשחקים לא יצאו לפועל בגלל דרישות מוגזמות של המארחים בקפריסין, וכמובן שהדבר איכזב ביותר את הכדורגלנים שציפו בכליון עינים לנסיעה זו. הם קיוו, כנראה, למלא בקפריסין את החסרו' נות של התפריט הישראלי, להעלות את רמת הבריאות והכושר הגופני.

למרות טענות של חברי הפועל מחיפה ופתח-תקוה שהם צריכים לבקר במשחק' הגומלין בקפריסין, הוחלט שתתל-אביביים יסעו, אך הביקור נדחה במספר שבועות.

26 איש, ביניהם 6 אתלטיים, 17 אתלי' טים, מאמן הפועל הותיק — מרכי מגלי — ושני מלחים נמצאים ביוגוסלביה לסידרת תחרויות בינאגודתיות בתכנית מלאה. יתכן שלאחר המסע ביוגוסלביה, ימשיכו אתלטי הפועל לאיטליה.

עסיים בע"מ
אחים בזרנו נעם
בית-חרושת לסגירות

אגד שחר דווס יהודה
שדות תחבורה אחיד

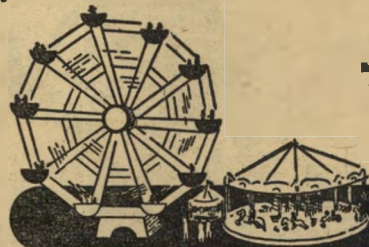
אל תחכה לעולם הבא!

נהנים מהחגים ומבקרים במרכז השעשועים של ישראל

בעולם הזה

הפתעות -

צחק ללא גבול
כל הג'מעה נפגשת בי

לונה פרק יפו

למדת אנגליה

בבית הספר "קדימה" רח' בן-יהודה 47, ת"א

בהדרכת מורים מעולים

ביום ג', 1 במאי, נפתחים קורסים חדשים למתחילים, מתקדמים ולמשתלמים. מספר המשתתפים מוגבל

פרסים והרשמה: משעה 9 — 12 בצהריים, 4 — 8 בערב

סרטים

הלווח המוסווה

הסרט, המספר על פעולות המחתרת הצרפתית בזמן הכבוש הגרמני, הגיע לארץ באחרון של חמש שנים; מה הסבה? נוהל—נוהל, שכתב בו את התפקיד הראשי, הצליח לתת תמונה נאמנה של עיר צרפתית קטנה בזמן המלחמה. תושביה ממשכים, לכאורה, בחייהם השקטים והמסורתיים, אולם בסתר הם מארגנים פעולות חבלה מופלאות, הראויות לשמש נושא קולנועי.

האב השקט, בנעלי הבית החמות ובתחתוני הצמר שלו, המקדיש את כל מרצו וזמנו לטיפוח שחלבים תרבותיים, הינו הטיפוס המתאים ביותר לשמש ראש המחתרת באותה עירה. נוהל—נוהל, במשחקו השקט והאירוני, היה האדם המתאים ביותר לשחק תפקיד זה. אם התסריט קצת בנלי, הדיאלוג שיגרתי ופיסגת הסרט מאד מלודרמטית, הרי במשחקו של נוהל קשה למצוא פגם. אין לומר עליו, שהוא גדול השחקנים הצרפתים, גם אין הוא מתעלה לדרגתו של ריימו המנוח, אולם את תפקיד הלווח המוסווה היוו מבצע מצוין.

החוטאת

מרי זוב (1881—1927) היתה סופרת אנגלית, שתארה בעט רוחית רומנטית ורוח מסתורין את חיי הצוענים, בני הכפר ובעלי האחוזה, שבמחוז שרופשייר ההררי, במערב רבבה של אנגליה, ליד הגבול החלסי. את דמות העמוסים יותר סגנונית מאשר אמת, יותר פרצופים אקזוטיים מאשר דמויות של בשר ודם, יותר עלילות מסובכות וחסרות-שכנוע מאשר מציאות. — פנו זוג המפיקים-סרטיסטים במאים פאואל ופרסבורגר.

הם הפיקו סרט, ההולם את השלב הנוכחי ביצירתם הקולנועית: רומנטיקה צבעונית (על משקל נעליים אדומות וספורי הפומא, שטרם הוצג בארץ). שני סממנים אלה נמציים בשפע בסרט. את הרומנטיקה מספקים ביד רחבה (ובמשחק רחב) ג'ינפר ג'ונס; בחיוך רחב וגבוה (בתפקיד הגבל דוד פאראר, שחקן אנגלי שתור-פרצוף, שאינו עשוי להעמיד בסכנה את מעמדם של גיבלי, קופר, מידנסון בשמי הקולנוע. את השלישייה הרוחנית משלים סיריל קוסאק בתפקיד כומר חולה אהבה וחסר-דם. אישיותו עוד חיוורת מזו של פאראר.

שניהם, הכומר ובעל האחוזה רדין (פאראר), מאוהבים בבת התערבות (חמשים אחוז דם צועני, חמשים אחוז דם אנגלי אקזוטי) ג'ינפר ג'ונס. העלמה הפראית למחצה חושקת בבעל האחוזה סמין הדם, אבל נישאת דוקא לכוהן דליל הדם. חיי הנישואין שלהם הם מוורים ביותר, אם להשיג תמש בלשון עדינה; הכוהן הטוב אינו פוקד את מיטתה של העלמה ששני מיני דם, שניהם סוערים, גועשים בעורקיה.

היא בורחת אל ביתו של רדין (הנקודה האחת בסרט שיש בה אמת פסיכולוגית) ומבלה שם לילות וימים של אהבה, עד אשר היא מגלה את פרצופו האמתי, חוזרת אל

בעלה איש-הדת. אבל, כמובן, החוטאת לא תינקה: היא נספית במיתה משונה

עלילה זו, שהיא אחת המגוחכות ביותר, שהועלו על בד הקולנוע, טופחה באהבה רבה בידיהם של הבמאים. עבודת הצילום היא מן היפות והעדינות בעת האחרונה. אבל כל אלה לא יכלו לרומאן הזול שהוא הבסיס לסרט; לא יכלו לו גם השחקנים הראשיים; משחקם חיוור, כמו השורות, שעליהם למלך, ומוויף כמו הדמויות שעליהם לעצב. רק לאחדים משחקי המשנה אפשרות להפגין יכולת איוו שהיא.

דרכה של נערה

מייקל פאואל ואמריק פרסבורגר הם זוג מפיקים-סרטיסטים במאים אנגלים פוריים

כאן היא פוגשת אציל קסטי, שירד מנכסיו, שעתה הוא קציני (רוג'ר ליבסטי). בפעם הראשונה בחייה מתערער בטחונה של מרי; היא מנסה להמלט מן העיר אל ארוסה, אבל — בידיים אחרות היתה מעשיה זו עילה לתמר גות ארוכות של שיח סנטימנטאלי מלווה נשיר קות וגיפופים. פאואל ופרסבורגר, תמיד בעי לי טעם משובח, העבירו את הסרט לאפיק יותר בריא, פחות משעמם ושיגרתי. הדמויות הסקוטיות מפורטות באמנות (וכפי הנראה במידה רבה של אמת פשוטה); הגוף ניתן ביד רחבה אך לא פורנית, סופה בים מתוארת בתמונות פשוטות וחזקות.

ובכל זאת, הסרט הוצג רק פעמים ספורות בעיר הגדולה ביותר בארץ: הוכחה נוכפת, כי הפרסומות ההוליוודיות חשובות יותר מן האיכות האמנותית.

ג'ינפר ג'ונס ("החוטאת") רומנטיקה ומחשף

ובעלי טעם. בעוד שנעליים אדומות סרט ססי גוני אך לא-אמתי שלהם, בא, הוצג והלך בקול תרועה גדולה (ובהצלחה קופתית נכרת). הרי דרכה של נערה, סרט בהרבה יותר צנוע, יותר אמתי, יותר טוב, הגיע לחליאבי, ונפגע שבוע לאחר שהוצג בקולנוע קטן, מבלי שיושם אליו לב.

מדוע הסרט טוב? מפני שנושא באנאלי, משומש, משופשף, מוגש בצורה קלילה, חסרת-רגשות וזלה, מבוגרת. מרי (אנדי הילר) היא נערה אנגלית עצמאית בעלת גיורה ואופי מאבחה, מנהל באנק קטן בעיר שדה, למדה לדעת את ערכו של הכסף; מגטינה — את החשיבות לדעת לאן היא רוצה להגיע שם הסרט באנגלית: אני יודעת לאן אני הולכת. מטרתה, בהגיעה לשנתה העשרים וחמש: להנשא לאיל-העשיה גדול. גילו: כפול מגילה. אבל אין בכך חשיבות. היא בטוחה שהיא אוהבת את פנקס הציקים שלו, שהם יהיו מאושרים. היא נוסעת אליו לסקוט-לאנד; על אי רחוק, בסירה עתיקה ששכר, תיערך החתונה. אולם סופה מעכבת אותה על היבשת, בבית אשה סקוטית מכניס-אורחים.

הי דרומה

קפטיין ג'ון פורד גויס מחדש לצבא האמריקאי; הוא יביים שם סרט עובדתי למען הצי. זאת היתה הידיעה, שהגיעה מהיר ליכוד לפני חדשים מספר. בינתיים הגיעו לישראל בזה אחר זה הסרטים שיצר ברציפות ובוירויות בשנים האחרונות, מאז שוחרר מן הצבא האמריקאי לאחר מפלת יפן. סרטים אחרונים אלה, שאחד מהם, היי דרומה, הגיע לארץ, אינם מתעלים, אולי, לרמה של יצי רות המופת הגדולות שלו (דרך הסבב, המלשיין, ענבי הזעם), אבל הם מעידים על יכולתו הגדולה של הנער-המהגר האירי, שהיה לאחד מעמודי התווך של הקולנוע העולמי. בן תשע עשרה היה שייין אויפיין בהגיו עו להוליווד בשנת 1914. הוא בא ישר ממכללת מייק, שאליה נכנס מאחר שנכשל בבחינות הכניסה לאקדמיה הימית של אנפוי. לים. קודם לכן הגיע להוליווד אחיו הבכור, שעשה לעצמו שם בפסבדונים, פרנסיס פורד — כבמאי של סרטים בהמשכים. שייין החל לעבוד אצל אחיו כאחראי על התפאורה, אחר כממלא מקום של שחקנים בתמונות

מסוכנות, אחר כבמאי-עוזר. בשנת 1917 ביים את סרטו הראשון: יידי צבר בהשתתפות הארי קיירי (שבנו מופיע בסרט היי דרומה). במשך שלוש השנים הבאות הפיק ג'ון פורד (השם שסיגל לעצמו בינתיים) שלושים סרטי מערב הפרוע, שבאחד מהם אף הופיע. הנסיון הרב הזה, בסרטים הראשונים הקצי רים והמגושמים, הביא לו תועלת רבה ביצי רותיו המאוחרות יותר. לאחר שלוש שנים נוספות בהן המשיך להפיק סרטים לעשרות, אבל הפעם על נושאים אחרים: קומדיות, סרטים בלשיים, סרטי-אהבה, קיבל את ביום הסרט הגדול הראשון שלו בהשתתפות ג'ון גילברט. לצורך עבודה חשובה זו שינה פורד את שמו מג'ון לג'ון.

התקופה הגדולה

עם המצאת היי קולנוע, היו זקופים לזכותו של פורד למעלה מששים סרט. ב-1930 הוציא לאור סרט על ארבעה עשר אנשים הכלואים בצוללת תקר עה בקרקע האוקיינוס, אנשים ללא נשים היה הסרט הראשון, שהפיק בשיתוף פעולה עם דארלי ניקולס, עתונאי שהיגר להוליווד, והיה לאחד ממחברי התסריטים החשובים ביותר. ניקולס כתב בשביל פורד גם את הפאטורל האבוד הבריטי במדבר עיראק, המושמד כולו (בעת המלחמה העולמית היי ראשונה) על ידי בידואים, שאינם נראים כל העת. יותר משהיה זה סרט הרפתקאות, חשובה בו הנקודה הפסיכולוגית: האנשים המוקפים, האויב הסמוי מן העין. לאחר הצלחה זו, עלה בידי ניקולס ופורד לשכנע את חברת ר.ק.א.י. שתממן את הסרט המלשיין, יצירתו החשובה ביותר של פורד. זהו מעשה בבחור בעל גוף מוצק, שכל רופף, חבר המחתרת האירית, המלשיין על חברו בעזר כסף, מכפר על מעשהו במותו. ויקטור מאקלגלן, שחקן בינוני במרי בית סרטי, התעלה בסרט זה לרמה משחקית גבוהה (פרס האקדמיה 1936). כך הוכיח פורד, שהוא איננו רק טכנאי ממדרגה ראשונה, אלא גם במאי היועזר להפיק מאקסימום של משחק משחקניו.

בקצרה

חלום ליי קיי — נוסחו של רייני הארדט מדגיש בעיקר את הקומי במחזה. אין זה בריוק קספיר, אבל סוף סוף רק אחוז כמעט אפסי של מבקרי הקולנוע מסוגל להבחין בחטאיו הדרמטיים של הבמאי הגדול. האחרים רשאים ליהנות מאד.

הקופס מארץ עין — אופרטה רבת חן. ג'ורג' גארלאנד וג'ק הילי מספקים את השירה, בעוד שריי בולגר רוקד. ברס לאור באחד מתפקידיו המבדחים ביותר.

לכדויות — אחד מסרטי הטובים ביותר של דיסני. מאוכלס דמויות נפלאות של חיות מלאות חן, ואפילו בני האדם בסרט, רובם על יפה.

עמק הביבריים — מלחמת החיים, כפי שהיא משתקפת בממלכת החי, בעמק שקט בהרי רוקי בארצות הברית. צילומים מצוינים, עריכה נפלאה ומוסיקה טובה עושים את הסרט הקצר הזה אחד הטובים של השנה.

תשבץ מס. 66

מאת הקורא ה. גרעון, תל אביב
מאונך: 1) מולדתה של רות. 4) מוצץ כספי צבור. 8) מלך שהתאבד. 10) אחי עשו. 12) אדון. 13) תגלית. 16) מצבה. 17) רקבון. 19) ספקה מזונית לתושבי יריחו. 20) צח. 21) ענן. 23) כנף הבגד. 24) עושה דבר אל. 26) כבש. 27) בתוכם. 29) טחנת מזון. 31) פלגשו של אברהם. 35) דיבור הפרה. 36) שאינה קבועה. 38) בתוכו. 39) חבר כנסת פרוגרסיבי צבר. 41) דון קישוט. 43) נציג ישראל בועדות שביית הנשיק.

מאונך: 1) מקום מחבוא. 2) קרס. 3) קללה. 5) דמות אגדתית טובה. 6) מחצית טעסע. 7) עוגה. 8) שמו הפרטי של בן-גרא. 9) אחד האבות. 11) בדוטה. 14) הפוכו של מתוק. 15) בעלה של האם. 18) צעד. 20) הכנסת אויר. 22) נקבה של בא. 23) זהב בארמית. 25) מלך חכם מכל אדם. 26) ישיבן. 28) ודאי. 30) מורר. 31) אומה. 32) נרו יאיר. 34) עשיר. 36) פרי ממנו עוצרים שמן. 37) צורה. 40) גבוה. 42) ארג.

פתרון תשבץ מס. 65

מאונך: 2) כפר. 6) משא. 8) קתרוס. 10) קהל. 12) בל. 13) מם. 14) מן. 15) זג. 16) כינור. 18) טגור. 19) יהודי. 21) מונה.

7	6	5	4		3	2	1
41		10		9			8
	16		15		14	13	12
					49		17
		20				21	
			23			22	24
28			27			26	25
	34	33	32		31		30
		38	37		36		35
			42	41		40	39
				44			43

- 24) בלש. 25) אלמו. 28) שכל. 29) מג. 31) אב. 32) גולה. 34) יח. 35) מוריס שורץ. 36) רב. 37) ריש. 39) לץ. 40) בי. 41) און. 42) לימה. 44) פאה. 46) הרמן. 48) מורה. 50) קיוסק. 51) תשורת. 53) בס. 54) לץ. 56) מתנה. 57) יק. 58) תוף. 60) טגבור. 62) ירק. 64) ננה. מאונך: 1) אש. 2) כחם. 3) פה. 4) רום. 5) פה. 6) מלך. 7) אמנון. 8) קמרי. 9) סנטי. 10) קרבנל. 11) לור. 17) קוליסאום. 20) דש. 21) מכחול. 23) המולה. 25) אבריה. 26) מן. 27) זכרון. 28) שיר. 30) גרין. 31) אויב. 33) רבן. 38) שי. 41) אמ. 43) מסועף. 44) פן. 45) הר. 47) רוזטי. 49) התור. 50) קסת. 52) חיק. 55) ענן. 56) שוה. 59) וו. 61) בן. 63) רם.

פרסים לפותר תשבץ מס. 64

- 1) רות קוקיה, בן יהודה 131, תל אביב.
2. מנולה מרדכי, סטלה מאריס 33, חיפה.
3. בלום דוד, בלפור 11, תל אביב.

הודעות לקוראים

קוראים, השולחים קטעים למדור "הארץ", מתבקשים לציין זאת על המעטפה ולצרף את הקטע הגזור מן העתון.
קוראים, השולחים תשבצים, מתבקשים לחברם לפי אחד מעשרת התשבצים האחרונים, ולציין את מספר הגליון.

פריחים, רובים, חמור

— כאשר עברא לזה, מלך הירון, סיים את כתיבת החלק השני של ספר זכרונותיו ומסרו לפרסום, בא אליו אורח: **הרב רמב"ם סמואל**, היהודי שסייע לו לעלות לגולה. אחר ארוחת צהרים מלכותית, הגיש האמיר שהפך מלך זר בן 31 שושנים אדומות ללורד סמואל, ביקש מאתו למסורן לרעייתו, לזכר 31 שנות הידידות שבניהם.

— בהלווייתו של **ארנסט בויין**, שר החוץ הבריטי, שמת עשרים יום אחר ששחרר מתפקידו, רבו זרי השושנים. גדול 142 הזרים: זר שושנים מאת **פארוק**, מלך מצרים.

— כאשר הפטריארך האורתודוקסי, **טימון טיאום**, עבר את שער מגדלובים לירושלים העברית, נסע במכוניתו להר הרצל, לקברו של מייסד הציונות המדינית. כחנתו: להניח זר פריחים על קברו של **תאודור הרצל**. ברגע האחרון הוסברה לו התנגדות הדת החרדית להנחת זרים על קברות. הור נשאר במכונית.

— חרשים אחר צאתו של **מוריס טורן**, מזכיר המפלגה הקומוניסטית הצרפתית, להב' ראה במוסקבה, הוצפה צרפת אלפי כרוזים. מעשה ידי אלמונים (אנשי הליגה האנטיסקונית מוג'סטית), שכתבו: "שחררו את טורן!" למחרת הופיע סרט רחב על כל כרוז, הסביר: "אין דבר! החזיקו בו, אנו לא צריכים לו!"

— כאשר **פלמירו טוליאטי**, מנהיג הקומוניסטים באיטליה, שב מהבראה במוסקבה, פתח את כינוס המפלגה השביעי והוצף מתנות עלידי אנשי מפלגתו, מעריציו. נוסף למכונית שיוט (שני משוטים בקויעים ברצפה, בהם מתעמל כמחירתה אמיתית) זכה בסירת מנוע אפורה, בת חמשת מושבים ומחירות של 30 קשר (50 קילומטר לשעה). בתו המאומצת נכתה בטובה שבמתנות: בובה העוצמת את עיניה ומכריזה: "שלום, שלום".

— אותה שעה עמד האפיפיור, **פיוס ה-12**, ובחר לעצמו מקום קבורה: תשעה מטרים מעל לקברו של **פטר הקדוש**, שליח ישו וראשון האפיפיורים.

— בתערוכת ציירי ברית המועצות בלסו הקריקטורות של מבערי המלחמה, מלוחת בח' רוזים; הבולטת: הקריקטורה של **יוסף טיטו**, שמן, ענוד אותות הצטיינות ומחזיק גרון רב-מידות בידו. החרור המלווה: "לושט עיניו הלבנבנות / בהכנעה ובחשק / מר טיטו לבן-הכתפיות / ממשחית הגשק."

— שעה שחסידי **רוג'ם מקארתור** באר צוה'ברית העלו באש את דמויותיהם של **הארי טרומן** ושר החוץ שלו, **דיין אצ'ינסון**, שידר רדיו פקינג קטע מתוך מאמר ראשי בעיתון הממשלתי של **מאז'ה-טונג**: "מינויו של רידג'ווי במקומו של מקארתור אינו אלא החלפת ממזר אחד בממזר שני."

— למחרת הופיע הממזר השני, **ליפ-טונג ג'נרל מתיו רידג'ווי** בן ה-56 בטוקיו, לקבל את פיקודו של מקארתור. הפעם חסרו רימוני היד הצמודים, כרגיל, לחוזה. נכתה: פוסת מול, מרגלו של פרד סיני שרידג'ווי מצא בקוריאנה ונושא עמו כקמע.

— טרם סיימו את ביקורו בארה"ב וצאתו לקנדה ערכה עריית ג'ורג' קבלת פנים ל**וינסנט אוריון**, נשיא צרפת: כשהוא מלווה שיירה של 65 רוכבי אופנוע חלק לראש העיר, **וינסנט אימפליטרי**, את מסדר ספי קד לגיון הכבוד, נשק לו, למרות הצטננותו, על שתי לחיו. הצלמים שלא הספיקו לכונן את מוקדי מצלמותיהם צווחו: "עוד הפעם!" הנשיא לא סרב.

— אותו ערב גילה **הארי ווהאן**, שלישי הצבאי של **הארי טרומן** מחוש את חוש הטפסות שלו. בסעודה חגיגת לכבודו של נשיא צרפת, פנה לשלישו הצבאי, בריגדיר צרפתי מטיב גימוסם, לחש לו: "כל שאני יודע לומר בצרפתית הוא: קושה אוואק מוא" (שכבי עמי). למבטו הקריר של הבריגדיר לא נרתע, הוסיף: "מילא, זאת גם כל האנגלית, שאדם הייתי יודעים, אילו היה צבא צרפתי בא הנה אי פעם."

— סגן הרמטכ"ל הסורי ומחולל ההפיכה הסורית השלישית, **אדיב שיישאקלי**, חזר מביקור במצרים, כינס את העיתונאים, הס' ביר: "בהיותי במצרים שמתי קץ לידיעה, כאלו בסוריה אין יציבות ומי שיש לו עשרה רובים מחולל הפיכה." העיתונאים לא הרבו בשאלות, תמחו: מה הוא מספר הרובים הדרושים, אם כן?

— אותו יום עמד **פאריס אל בורי**, מכסיף השיער, נציג סוריה בארץ, האשים את ישראל בשימוש בנשק אטומי. למשמע הצחוק שפרץ באולם, בו התכנסה מועצת הב' סחון לדון בסכסוך ישראל-סוריה, חזר בו הסביר כי התכוון לומר שישראל השתמשה בנשק אטומי.

— ליד לוקסור שבמצרים, אחד ממרכזי ההתעניינות של הארכיאולוגים החופרים את שרידי תקופת שושלות פרעה, נתגלה השבוע

קבר חדש. לפי ההשערה: קברה של **קלי' אופטרה**, מלכת מצרים היפהפיה, ששבתה את לבבות המצביאים הרומיים, ושנטלה לקבר רה אוצר זהב הנאמד בששים מיליארדים לירות.

— שבוע חדשים לאחר שהחליף את משרד החינוך במשרד התחבורה שב **דוד רמון**, אבי מפקדו הראשון של חיל האוויר לישראל, **אהרן רמון**, ועסק בענייני איוריה: השבוע נתמנה נשיא הכבוד של "אל-על".

— כתורה על סיוע תכנית מרשל שיגור אנשי האי סיפיליה עגלת חמור ורתמתו ליוזם התכנית, שר ההגנה האמריקאי, **גנרל ג'ורג' מרשל**.

עיוורים, כספים, רדיו

— כאשר **יהודי יערי**, סופר ושליח קרן היסוד, כינס את העיתונאים, ידע לספר רבות על פעולות שנור בחוץ לארץ: בברזיל, למ-

אתלוש אותה? ביקש גלוסקא: "תלוש. בגדים זה בכלל דבר אחר וסיסמה זה דבר אחר." אולם באי בית הדיו נתאכזבו, נציג התובע לא תלוש את העניבה.

— המשורר **אברהם שלונסקי** נתקעס. אחר שאיבד תריסר זוגות משקפיים במשך השנה האחרונה, כשהשאירם, מתוך שכתה, במקומות שונים, החל מכסית וכלה במערכת ספריות, הפועלים, החליט לנקוט בצעדי נקם. הצעד: שינוי השם: במקום משקפיים — משכחיים.

— יותר בר מזל היה **יהושע** (עצי שטים עומדים) **בריינסק**, איש דבר וסופר רב-כמות: אחר שבילה את התורף בצפת, נתן לוה, באביב, לשתי אניות המלחמה הישראליות, שיצאו לארה"ב, להפיקע שם ביום העצמאות.

— כשבו **מורים שוארץ** לירושלים, נוכח לדעת שבמקום חדרים בבית מלון, הכינו לו

פתרון חידון התנועות

הפעם היה מזל זה העולם הזה ולקופתו.

למרות שהגיעו למערכת 1226 הפתרונות כולם של מכתבים רגילים ומכתבי אקספרס (מהם אחד ששכח לשלם את דמי הדאר). לא הצליח אף קורא אחד לפתור את כל החידון כהלכה. אם רובים היו קרובים לפתרון הנכון, רובם של הפותרים נכשלו במספר 4 (מורפת קלפים), בעוד שתושבי בית הסוהר כיפו נתנו תשובה נכונה. כולם עד אחד, דוקה על שאלה זאת.

מהתשובות הדמיוניות ביותר: (1) היא בודקת את גרב הניילון ומחייכת. כיון שלא ראתה את הרכבת; (4) מעיינת כספר (ואולי בזה שאזכה בתחרות); (6) מורטת שערת ידה; (8) מסתכלת בראי (פלא שלא נבהלה); (9) מוגרת את הרוכסן. כדי שלא יוכלו לצלם; (11) זוללת בתיאבון; (12) מנגנת על עוגב.

דירה פרטית. אמרה אשתו, הרגילה לתנאים אמריקאיים: "אין דבר, אבשל בעצמי! מיד אטלפן לחנות הקרובה ביותר, אומין בשר, ביצים, שמן וכיו' בשביל ארוחת הצהרים."

— גיוסם של ששה שרים לתעמולת מלווה העצמאות בארה"ב לא הספיק. השבוע נשלחה תגבורת מתאימה: **מרים ירון**, מלכת היר פו של ישראל.

— שעה שאביה, **טריגוזה לוי**, מוזכרין הכללי של ארץ, סירר במזרח התיכון, נתפנתה **גורי לוי**, בתו כחולת העין, והובת השיער והצצירה (22) של המדינאי הנורבגי וזכתה להיבחר "מלכת פריחת התפוחים" בחירגי

של, ניהל בית חינוך עיתורים מגבית תחת הסיסמה: "כל העולים החדשים הם עיוורים, הבו כסף לריפוי עיניהם."

— ח"כ התימנים, **זכריה גלוסקא**, נאלץ להופיע לפני בית הדין, להגן על עצמו מאשמת פקיד הסוכנות כי ירק בפניו, העליבו, קרע סיסמאות שצוירו על בד אדום בשעת חגיגת יישוב כפר העולים אלושי בגליל. הגנה: "אצלי שום דבר לא משנה אם הוא בצבע אדום." הרגיע נציג התובע: "העניבה האמי ריקנית של היא אדומה." כן הסכים גלוסקא "אך יש בה גם צבע כחול, ובכלל זה דבר אחר." תמה הצד שכנגד: "ומה תאמר אם

ניה. תפקידה המלכותי הראשון: אפיית פש' טיטות תפוחים, הצריכה להיות ראוייה לאכילה. — **מרגרט טרומן**, בת הנשיא, גילתה כי אביה מאמין באמונות תפלות: הוא מגיח את הממלחה בקרבת בתו — אך לעולם לא ימסרה לידיה.

— סבלנותם של פקידים מס ההכנסה פקעה: הם הפקיעו את חתמה המפוארת של שחקנית הקולנוע **ורוניקה לייק**, תבעו שתשלם את חובה למשרד האוצר בסך 62 אלף דולר תוך עשרים יום, אחרת תימכר החוזה במכירה פומבית.

— כאשר עורך דין הוליבדי זרין, שהצליח לזכות את **סאבו** ("נער הפיליס") דסטאניו מתביעת אבהות בסתיו שעבר, נואש מתקווה לקבל את תשלומיו, נקט בצעד מרענן זכור: גות: הגיש תביעה על חמשים אלף דולר, שכן עורך דין, נגד סאבו.

— אחר כדור-בטיס, אמרה השחקנית **אתל ברימור**, הספורט החביב עליה הוא משחק הכדורגל: "אבל לעולם איני יכולה להיות נוכחת במשחקים, כי יש לי הצגה יומית ביום השבת, בו נערכים משחקי הכדורגל. רק כאשר הייתי הרה יכולתי להתפנות ולחנות במשחק. בני סאמי כמעט וגולד על מגרש הכדורגל בפרינסטון."

— בחזרה לעבודתה אחר הפסקה ארוכה של עצבים מוזעזעים וחוזים מבוטלים הופיעה **ג'ורג' גרלנדר** בלונדון, לעיתונאים שהר-גישו בהשתמנות הכינה תשובה: "ייתכן ואני נורא שמנה, אבל אני מרגישה נורא טוב. כל שאני רוצה — להופיע לפני קהל."

— יחד עם פתיחת מסע השלום הקפידי **הארי טרומן** לדאוג לשלום משפחתו. הש-בוע הקציב 900 אלף דולר להקמת מקלט בפני פצצות אטומיות בבית הלבן, מקום מושבו בושינגטון.

— לראשונה, אחר זמן ממושך, הופיע **המורשע יוסף סטלין** בפומבי. ההזדמנות: ישיבת הסובייט העליון של הרפובליקה הפד-רלית הרוסית (הגדולה בין 16 הרפובליקות המאוחדות בברית המועצות). קבלת הפנים: 750 החברים קמו על רגליהם, הריעו משך שש דקות רצופות.

— **לומפריאון אדונרט**, סטודנט משפטים באוניברסיטת לוזן, שווייץ, שהוא גם ידוע כ**ראמא התשיעי**, מלך סיאם, גולדה בתו הבכורה. שעה שבמודלת הונפו דגלים וצלצלו פעמוני התיכלים הבוהיסטיים והוכרו יום חג לאומי, התעמק הנוג המלכותי במזלות הבכור רה, קראו את שמה **אובול ראטאנא** (פרת הלוטוס, אבן יקרה). אחר חור האב, בן ה-23, ללימודיו והמשיך עם אשתו, **סיריקיט** בת ה-18, בעיסוקם החביב: האונה למוסיקת ג'ז. — מלך אחר שתי הרחק ממולדתו, אך מסיר בות פוליטיות ולא לימודיות היה **קארל**, לשעבר מלך רומניה. בגלותו בפורטוגל גילה, נוסף לעיסוקו החביב, שהיה אחד מחשובי הגורמים להרחתו מכס המלוכה היהודייה **מגדה לופסקו** שנשאה לאשה לפני שנתיים, עניין רב בגוקה, טניס, ספרים, בולאות וככלים, מהם רכש לו ששה.

— מדיניות אי ההזדהות של ישראל נכשלה השבוע: כאשר נודע לחברי ליגה הידיות ישראל-ארה"ב, כי יושב ראש הליגה, עורך הדיון **ד"ר ארי אנקריון**, הוא גם חבר הנהלת הליגה לידידות עם ברית המועצות, תבעו את התפטרותו.

— עולים חדשים, שיישבו את עכו, התלוננו, לאחרונה, על שראש העיר השתלט על רוב קרקעות העיר. ההוכחה: שלטים שהוצבו, החודש, בכביש עכו — "עיריית עכו — ששה בנוי." כיון ששם ראש העיר הוא **ברוך לוי**, נראה היה כי בטעות הושמטה הנקודה בין "ב" ל"נו" במלה "בנוי".

— **אבא חושי**, ראש עירייתה של חיפה, המקיים את כל שעותיו לעיר זה חמשה חדשים, יצא את עירו, לביקור קצר בירושלים. נכשל: ממכוניתו הפתוחה הוצא מקלט רדיו שהוביל עמו.

— **לואי אדרה**, היהודי הגרמני המוסלמי, חבר להקת טרופיקנה, שבואה עוכב בגללו (העולם הזה 703), הופיע השבוע בישראל יחד עם הלהקה הכושית, שהובאה ע"י האימפר-סריו פרנטוס. אחרי חקירה משטרתית מדוקדקת והבטחות מנהל פרנטוס, שהסביר כי היהודי המוסלמי הוא אדם חביב ונחמד, ייהודי ככל היהודים, בוטל האיסור.

— המשפט אורגן תוך שבוע בלבד, טען **אהר"ר נחמימובסקי**, וחזית הוועדה נמר-צת, שהמשטרה עשתה קנוניה נגדו, כדי ל"השמיץ את שמי". מעולם לא נערך משפט פלילי תוך שבוע אחד, הוסיף עוה"ד, שנתבע באשמת הכשלת שוטר בשעת מלוי תפקידו, העלבת שוטר, הוצאת שם רע, בשעה שהועמד דו בפניו קשיים, כשניסה להכנס לאולם בית המשפט, שכל שורותיו הקדמיות נתפסו עוד בשעה 8 בבוקר ע"י אנשי משטרה, שבאו להיות נוכחים כמשפט, קול-העם, בו הופיע **דוד בן-גוריון** כעת (העולם הזה 702).

למה היה לאמריט?

הכנה השביעית (ספרותית) של ביה"ס התיכון גאולה בתל-אביב היא כיתה רגילה וממור צעת — אחת מני מאות בישראל. כשלוקח על עצמו העולם הזה להעביר משאל לדוגמה בין תלמידי ביה"ס תיכוני, בחר בה במקרה. התוצאות היו אפילו, הביעו את המצב השורר בכל מערכת החינוך התיכוני.

מדוע אני לומד בכלל? ישבו תלמידים מילאו בריגנות רבה שאלון לדוגמה. היה, דרוש לכך אומץ. רב למדי, ויש להניח שבכל זאת לא כולם אמרו בפה מלא אשר עם ליבם.

הנה 5 תשובות מאלפות:

דלית

גר 2

בת מורה וסטא-טיסטיקן, גיד:
16½ שנה.

אני לומדת, מפני ששני הורי בעלי השכלה גבוהה, והם רוצים שאהיה כמוהם: חוץ מזה, אני רוצה שיהיה לי איזושהי מקצוע, שאוכל לפרנס פעם את עצמי, כי לדעתי, על כל אשה לפרנס את עצמה, ולא להיות תלויה בבעלה לעתיד.

אני אינני מוצאת שום תענוג בלימודים, כשם שהם מוגשים לי היום. דרוש שינוי מהפכני בתכנית הלימודים. העיקר, לדעתי, לאפשר לכל תלמיד, מהשנית ומעלה, לבחור במקצועות, שהוא מחבב אותם. אין טעם, שאדם יתענה במקצועות, שהוא מואס בהם, ושלא יביאו לו שום תועלת.

אני לומדת לרקוד באלט, ולדעתי זה מעניין יותר מאשר הלימודים בביה"ס כיום. אני מקדישה לריקוד את מרבית זמני, אבל לא ארצה להפכו מקור פרנסה.

באם אינני מסתלקת מהשעורים, כמו אחרים, הרי זה מפני שאם אני מחליטה כבר לבוא באותו יום לביה"ס — כדאי להשאר עד הסוף, וללמוד את כל המקצועות.

מימון

בן-עמי

בן חבר ננסת, גיד:
16.

אני לומד, כדי להשיג תעודת בגרות, שתאפשר לי להיכנס לפקולטה למשפטים, כי עוד מימי ילדותי שאפתי להיות עורך-דין, כאבי. הלימודים עצמם הם לעתים משעממים, והרבה מאד דברים אני לו-מד בשביל הבחינות והתעודה, ולא כדי לדעת. לעומת זאת, הרבה דברים שהייתי רוצה מאד לדעת, אינם נלמדים כלל.

אני רוצה, שתיתן לתלמידים בחירה חפשית לגמרי של המקצועות, ושלא יכפו עליהם דברים המאוסים עליהם.

במקום לעסוק בתקופות עתיקות, כמו ימי הביניים, היו צריכים לתת לנו מושג על מה שנעשה בעולם במאה הזאת, על בעיות כלכליות וחברתיות. לימוד ההיסטוריה הוא לגמרי לא בסדר: לומדים רק שתיים היסטוריה כללית. צריכים להרחיב את זה, עד 4 שעות ולא דוקה על חשבון היסטוריה יהודית. העיקר: יש ללמוד את ההיסטוריה החדשה של העמים החיים על גבולנו, במרחב.

לא יתכן שאדם יסיים את חוק לימודיו בבי"ס תיכון ישראלי בהיותו בור גמור בכל הנוגע לארצות ולעמים הסובבים אותו ומבלי שתהיה לו האפשרות להבין את המתרחש כיום בעולם הגדול.

יוסף

מלך

בן מורה גיד:
16 שנה ו-1 חודשים.

אני לומד, מפני שאני רוצה להשיג את הגיון הרצוי לי, כשאצטרך לשרת בצבא. אם תהיה לי תעודת בגרות, לא יכניסו אותי לחיל הרגלים, אלא לצי, כמו שאני רוצה. המ"טרה שלי להיות פעם סופר.

המשמעת בבית הספר הורסת את רוח התלמיד, והיא מתחת לכל בקורת. בית הספר הופך את התלמיד למספר, כאילו היה אסור בבית הסוהר. אין הערכה לתלמיד כבן-אדם. הוא נדוש במכונת חינוך זו, עד שלא נשאר בו שריד מעצמאותו.

יש לאפשר לכל תלמיד ללמוד את המקצועות, שהוא מתעניין בהם, במקום לשעמם אותו בדברים, שאין לו שום נטיה אליהם. זה פשוט בזבוז זמן יקר.

אני שונא מתימטיקה, פיזיקה, מחבב לימודי הרוח.

אדיש לגמרי ללימוד התלמוד, גיאוגרפיה, ביאולוגיה.

יש יתרון גדול לבית הספר: אפשר שם להכיר בחורות בנקל ובשפע.

בת-עמי

מנדלבאום

גיד:
16½ שנה.

אני לומדת, מפני שאני רוצה להיות מורה. זה יהיה רק אמצעי, שיאפשר לי להמשיך ללמוד הל-אה, בלי שאודק לעזרת הורי.

אני חייבת להקדיש מרבית זמני הפנוי ללימודים נוספים, כדי לרכוש ידיעות במקצועות, הנלמדים בסמינר לומדים.

יש תלמידים רבים, המעדיפים ביקור בקולנוע תמר על השיעורים. הם טוענים, כי השיעורים אינם מספיקים את דרישותיהם בקשר למגמה ספרותית, ואינם מותאמים לרוח הזמן. אך, לדעתי, לא זו הדרך שתלמידים צריכים לנהוג בה להבאת מחתאם. בהסתלקויות לא ישיגו מאומה.

אני, כשלעצמי, חובבת ספרות עברית וכללית פסיקה, היסטוריה, תנ"כ, גיאומטריה, אנגלית. אני שונאת אלגברה וערבית.

באופן מיוחד אני חובבת פסיכולוגיה. מדי פעם, בבואי לספריית בית ביאליק, מגיש לי הספרן, מבלי לשאול אותי, את ספרו של זיגמונד פרויד. אני יכולה לקרוא בו שעות רצופות, כי זה מעניין אותי. אבל לא רבים התלמידים שיש להם נושא המעניין אותם מחוץ לבית הספר.

שלמה

שטרסר

בן סוחר, גיד:
17½ שנה.

אני חושב לנסוע לחו"ל. שם אשהדל ללמוד חשמלאות. כדי להשיג זאת, אני אודק לתעודת בגרות ולכן אני נאלץ לשבת בכיתה למרות שחלק מהלימודים אינו מעניין אותי. חוץ מזה, אם אפ-סיק ללמוד, אצטרך ללכת לצבא, ואני רוצה לגמור ללמוד בהקדם ואח"כ להת-גייס.

שבית תלמידים אינה תופעה חדשה בארץ. כל תלמיד שישב על ספסל ביום עברי התנסה בה. אולם בכל זאת מיוחדת במינה השביתה, שפרצה לפני שבועיים בכחה השביעית (ספרותית) של גאולה. סיבתה: המנהל הפר חוק, אשר המוסד הנבחר של התלמידים חוקק אותו. לפי חוק זה אסור למנהל להתנגד לטיוול, שהתלמידים החליטו עליו, בתנאי שהמנהל מסכים לו.

השביתה חוסלה רק כעבור יומיים. התור צאה: המנהל התנצל על יחסו לועד הכיתה. אפשר לטעון שהצדק עם המנהל, שאי אפשר לסבול התפרעות זו של תלמידים הכופרים בכל משמעת. אפשר לטעון, להיפך, שמוטב היה למנהל להתחשב ברצון תלמידיו. אולם על דבר אחד אין ויכוח: פרשה זו מעידה על התנוונות גוברת והולכת של מערכת החינוך, על התערערות כל יסודות המשמעת והכבוד ההודי, שבלעדיהם לא יתכן חינוך אמיתי. החינוך התיכוני העברי פשט את הרגלו.

כי הכיתה בה קרה מקרה זה אינה כיתה של פרחים. להיפך, הרמה האנושית של אנשי השביעית-הספרותית עולה על הממוצע. 19 מהם כותבים בעתונים ובעלונים; 2 מהם בני חברי כנסת; 6 מהם בנים להורים עשירים; 22 בני הורים אמידים (הכנסות 100-200 ל"י לחודש); רק 4 מהם בנים להורים, שהכנסותיהם למטה מ-80 ל"י לחודש. כ-60% מהם ילידי הארץ, וגילם הממוצע 16½ שנה.

תעודות, ג'ויבים, המשאל, שהעביר העולם הזה בין תלמידי הכיתה, אף כי אינו רחב כדי לאפשר מסקנות מחייבות לגבי כלל התלמידים, העלה בכל זאת תוצאות המעוררות מחשבה. ברור, כי רק מעוט מבין תלמידי בתי הספר התיכוניים בארץ (שמספרם הכולל קטן מאד לעומת צרכי המדינה) לומד בבית-הספר, מפני שהלימודים עצמם מושכים אותו.

רוב רובם לומד מפני שיש לו צורך בתעודת-הבגרות להמשכת תכניתו, או כדי להשיג ג'ויבים נוחים יותר בשרות-ההגנה הצבאי. 5 מתוך 10 הודו בגלוי, שהם לומדים בעיקר או במקצת מפני שההורים רוצים בכך; 6 מתוך 10 הודו, שאינם מבינים את כל השעוירים. רק 4 מתוך 10 טענו, שאינם מסתלקים לעולם מן השעוירים. מתוך שאר ה-6 הודו 4 שהשעוירים משעממים אותם, וכי הם מעדיפים ללכת לקולנוע.

עיוש בן 27. הסיבה העיקרית היא, כמובן, תכנית הלימודים המעובשת, שנקבעה לפני 27 שנה, ולא שונתה מאז במאומה (העולם הזה 694). העובדה שמה חלה מהפכה גדולה עוד יותר בארץ, אינה מעניינת את מחלקת החינוך. אולם את התלמידים, שהתבגרו אחרי הקמת המדינה, מעניין הדבר מאד. הם יודעים שלמודיהם אינם מכשירים אותם להיות פוריים, גם לא לתפקידם כאזרחים במדינה.

אף כי רק 3 מתוך 10, בין המשתתפים במשאל-לדוגמה, העזו לדרוש בגלוי חיסול התכנית הישנה, היו לכולם, מלבד אחד, הצעות מהפכניות לשינויה. כמעט כולם שמו

שביתת מחאה: מצב הרוח הינו מרותח. כשהודיע המנהל לחברי ועד הכיתה, כי לא יורשה לכיתה להשתתף במסע הגדנ"ע למצדה, פרצה שביתה ספונטנית. הנציגים המתונים פוטרו. מטה השביתה קבע הוראות שרשמו על הלוח שלפיהן ינהגו התלמידים.

רה אשר האידיאלים שלה נדלדלו, לא יתכן גם חינוך אמיתי. באין תכן ללבנים, אין המור רים יכולים להקים בנין. יתר על כן: למורים, שגדלו ברובם המבצע בתנאים אלה, ואילו הכוחות הטובים הנוצרים העבירי אינם נמשכים להוראה. מכאן התהום האנושית בין המורה והתלמיד, הפוגעת בסמכות המורה, מונעת כל כשמצת בבית-הספר.

דרדור ותסיסה. תהליכים אלה, העלולים לגרום להתמוטטות גמורה של החינוך העברי, אם לא יבוא שנוי יסודי במצב, נפגשים בתהליך הפוך. מאז הקמת המדינה, מוכנים התלמידים לתת לבית-הספר מקום גדול והולך בלבם. שלא כאחיהם המבוגרים יותר, אין הם עוסקים במחתרות. המפלגות

הדרוש לאורח עולם, אני נאלץ לסתור את דבריהם, אף להתנגד להם בחריפות. אולם כיצד יכול אני להתלבב לתכנית הנוטנת רק שעתיים בשבוע להיסטוריה עולמית — בעיני היסוד לכל חינוך?

חינוך בני אידיאלים. מעבר לתכנית המאובקת מזדקרת בעיה חמורה עוד יותר. האם יש בכלל חינוך בארץ?

זה מכבר מסתפק בית-הספר במסירת ידיעות, ויתר לחלוטין על תפקידו העיקרי: לחנך את האדם, לעצב את אופיו. 99 מתוך 100 מורים אינם יודעים בכלל לקרוא מה הם מחנכים.

האשמה אינה, כמובן, במורים עצמם. מאז ירד האידיאל החלוצי מגדולתו, לא תפס את מקומו, בישוב, שום אידיאל אחר. תהי

את הדגש על היסטוריה, ספרות עולמית, פסיכולוגיה. אולם 8 מתוך 10 שונאים או אדישים לגבי התלמוד, 4 סבורים כי לימודו מיותר בכלל.

למורים אין אפשרות לדבר על ענין זה באותו גלוי-לב, כתלמידיהם האמיצים יותר. המורה הוא, בסופו של דבר, פקיד הממלא פקודות. תכנית הלימודים היא קדושה בהכרח — אחרת עלולות התוצאות הכלכליות להיות, לגביה, מרות.

אולם בשיחות פרטיות, ובמשאלים בלתי רשמיים המבוססים על עילום השם, מביעים מורים תיכונים לא מעטים את התמרמרותם על התכנית, שאינה נותנת להם לפתח את אישיותם כמורים.

אמר אחד: "כשתלמידי מתמרמרים על התכנית, שאינה מקנה להם את המינימום

עיושן במחתרת: מאחורי חדר החימיה נמצא מקום אידיאלי לעישון (האסור לפי תקנות בית-הספר). אולם קיים גם צד שני לתמונה: התלמיד הלומד בשקידה בספרות ביאליק.

קצרה הדרך לחרות: צריכים רק לספט על גדר כדי לצאת לרחוב. הרבים המשתמשים בדרך זו מתמרמרים: היא קורעת את המכנסים. לשם מה יש בכלל צורך בגדר תיל? מי שכפוהו להשאיר בכתה לא ילמד ממילא, כשמחשבותיו מלוות את חבריו שהסתלקו מן השיעור.

ליחתרת בקולנוע: ה"טפשים" יושבים בכתה. הפקחים הצתלקו משעור משעמם, לתמר.

פירוי אהר"צ: בממוצע יש לעמול 4 שעות בהכנת שיעורים, אולם, למעשה, מקדישים רק מחצית הזמן. כי העבודה מחולקת ביעילות. ואחד מעתים מאף השוי בהפסקות ובשיעורים עצמם. רק שנים או שלושה תלמידים מכינים את כל השיעורים; חבריהם יכולים לבלות כרצונם.

נוכח. הדבר נוגע למדינה, שתהיה זקוקה, בעד שנים מספר, לאלפי צעירים משכילים, שימלאו אלפי תפקידים של איגוון, מינהלה, כיתות, אם ימשך המצב הקיים, לא ימצאו כ"ה.

בגלוינו האחרון מקדיש צופר מאמר מאלף לצד הכסף של העניין. טוען צופר: לא נשתלם ללמוד. אנשים בעלי תעודות אקדמיות אינם זוכים, בדרך כלל, למשכורות גבוהות יותר מאשר חבריםהם כאלה הקדישו שנים רבות מחייהם ללימודים. מכאן העובדה המבהילה שרק 135 איש קיבלו (לפי צופר) בשנה האחרונה תעודות בגרות במדינה של מיליון וחצי אוכלוסין.

התועמלנים הקומוניסטיים המצטיינים, הפעילים מאד בין התלמידים, שמים את הדגש על שחר הלימוד – גם הם שאלה מכרעת. מה הולך ללימוד – וגם מי אינו הולך ללימוד. רק 7% מבין התלמידים בנים להורים המשכילים, פחות מ-80% לצי' לחדוש. משמע: הורים, פקידים נמוכים, רובה המכריע של האוכלוסייה.

אִי־אֶפֶסֶר לַפְתּוֹר אֶת הַבְּעִיָּה עִי הַקֶּסֶת
 סִכְרֵה־לִּימוּד, דָּבָר שֶׁאִינוּ אֶפְשָׁר בְּבֵית־סֵפֶר
 הַמַּתְקִיִּים בְּרוֹחֵק. הַפְתָּרוֹן גַּם כֵּן מֵהַפְסָד:
 יֵשׁ לַעֲרוֹךְ בַּחֲנוּת אֲרָצִיּוֹת שֶׁל כָּל בְּנוֹרֵי
 בְּיָהֱ־סֶפֶר הָעַמִּימִים, לַתֵּת לַתְּלָמִידִים אֲמֹצָה
 טִיבָה אֶת סִכְרֵה־לִּימוּד וּדְמִי־הַכֹּלֶלָה, כְּדֵי
 שֶׁיִּלְמְדוּ עַל חֲשׁוֹן הָאוֹמָה.

זוהי זו רק דרישה של צדק מוחלט. דרישה חיונית לשלום הציבור והמדינה. מסכר אנשי המדע, המנהלה והמארגנים המוכשרים, בעלי השכלה גבוהה, קובע את כוח המדינה יותר ממספר התותוחים וקבוצות ההרושת. במקום להכניס לבית-הספר תלמידי דים הולמים כדי לציית להוריה, או כדי להשתחרר מן הצבא, כדאי להקדיש את האפשרויות הממוצעות לנוער המסוגל להוציא מתוכו אנשי-מדע ופועלים תרבותיים.

כל הבעיות האלה מונחות כיום לחלוטין בידי מחלקה שיגרתית, המשועבדת לתפיסות שאבדה עליהן כל.

בעית המשברות הצעירה להוראה לוחצת, בסמינריונים מצטופפות נערות, שלפחות חלק מהן בחר במקצוע זה כדי להשתמש במינס; ואילו מורים צעירים, הרואים בהוראה שליחות ויודע, כמעט אינם כומצא. גם זו השפעת תכנית הלימודים והחינוך חסר-האידיאלים. מי שהתענה בשקורים אינסופיים של תלמוד, אינו מתלהב לרעיון שהוא יעלה, תחלה, קרבות נוספים.

ההרישה יכולה להיות רק אחת: יש צורך לא בנאומי־סרק, לא בויכוח עקר בכנסת. יש צורך ביעד־חקירה בעלת רמה גבוהה ביותר.

ונאסרו כמעט על הכל, תנועות-הנער שלהן נדלדלו. לעומתן קמו תנועות תלמידים — החל מקבוצת-הנער הקטנה, החסוסה, וכלה בתנועת מועצות-התלמידים (שהיא בעלת ממ"ד'ם גדולים אך אינה חסוסה כלל), ונצרו מפעל-הספורט התלמידים הראשונים.

בקיבוץ: התלמיד מוכן כיום להתמסר בל-נכשו לבית-הספר. הוא רוצה בחינוך, במדורים, גם במשכנת הגיונית. אולם במ"ד קום לפצוא בבית-הספר את מבוקשו, הוא נתקל באיור המהניק של עובש, רפיון, מע' רכת-הינון שהפכה כדור-משחק של מפלות ומדקות.

ועדת חקירה. המדינה אינה יכולה לסבול מצב זה בשלוות-נפש. הדבר אינו נוגע רק לתלמידים ולהוריהם המשלמים עבור חי-

יירודות תלמידות: אחת המעלות של בִּית־הספר, בעיני תלמידיו, היא שקל לבנים ולבנות להכיר איש את רעותו. אולם הגיל אינו מאפשר זוגות בני אותה כיתה: תלמידת השביעית מתרועעת עם בנים שגמרו את ביה"ס; תלמידי השביעית מתרועעים עם בנות החמישית — זהו גם חסרונה החמור של תנועת הנוער, בעיני נערים הרוצים ביחסים חברתיים.

טת־הרגל של החינוך העברי, תציע הצעות
מהפכניות לתיקון המצב.

בספרו האחרון אמר ארתור קסטלר, חד ההסתכלות: „החינוך בישראל מבוסס על עקרונות מדהימים לגמרי...“ נראה שעובדה זו נעלמה, משום מה, מעיני רבים הקרובים

John. W.

מחשבה ישראל בגולד

— 1 —

ציאת אמריקה-לשי"א

"סליחה!"

"...ובשביל מה פיטרו אותך?"

"שמעתי, כי רוצה היירות קובה. אז השבתי שאולי אכנס..."

"...ובאן יש לנו פצצות כשרות למחרת!"

"אולי תקנה אגרת של המלוכה..."

"אתה רואה? גם להם יש שוק שחור!"